

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 1-80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 3) v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna pettivrsta po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno
deluje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni rač.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Italija kot velevlast.

Postanek velevlasti.

cr—. Več kakor tisoč let je bila Italija razkosana na več ali manj držav. Ko je pa francoska revolucija tudi pri Italijanih vzbudila narodni čut, so začela tajna društva in pisatelji razširjati idejo o narodni ter politični svobodi in zedinjenju vseh Italijanov pod žezlom narodne savojske dinastije. Sicer je bila Avstrija v prvi polovici 19. stoletja odločujoč faktor v Italiji, ker je imela od dunajskega kongresa (1815) dalje v posesti Lombardijo in Benečijo in je habsburška sekundo in tercio-genitura vladala v Toskani, Parmii in Modeni, toda Italijani so sovražili Avstrijce, misleč, da jim nasprotujejo pri narodnem stremeljenju. To sovrašтво do naše države so obdržali Italijani do današnjega dne. Da bi lažje in hitreje dosegli svoj cilj, so se pridružili v krinski vojni Francozom. Le-ti so v zahvalo za italijansko malenkostno pomoč dovolili, da se sme Italija udeležiti mirovnih pogajanj v Parizu 1856. Od tega dogodka dalje prištevamo Italijo evropskim velesilam. Seveda se je že marsikaj izpremenilo, predno je bil Viktor Emanuel II. kronan (1861) za italijanskega kralja in je združil Napolj, Lombardijo, Benečijo ter Cerkveno državo pod svojim žezlom.

Pri postanku italijanske velevlasti moramo opozoriti na dve dejstvi, kakor povdarja znani švedski državni poslanec prof. dr. Rud. Kjellén v svoji knjigi: »Sedanje velevlasti«. Posamezni deli Italije se niso združili z lastno pomočjo, ampak s tujo. Star italijanski program: »Italia farà da se« (»Italija bo izvršila sama«) se je izjalovil l. 1859. in l. 1866., kajti Italiji so pomagali močni zavezniki, Francozi in Prusi, da se je zedinila. Tako je Italija postala velevlast, ker je bila poražena in so zmagali njeni zavezniki. Vsled tega je ostal novi državi vedno madež slabosti.

Dalje je treba omeniti, da je nastalo med cerkvijo in državo veliko nasprotje, ko je bila ustvarjena italijanska velevlast. Država je namreč zaplenila papeževa posvetna posestva, da je dobila v svoje roke Rim, glavno mesto stare rimske države in večstoletno prestolico papežev. To nasprotje je oviralo blagodejen notranji razvoj v novi velevlasti.

Država in prebivalstvo.

»Italija je gotova, toda ne Italijani,« je rekel 1866 Massimo d'Azeglio. Še dandanes je ta diagnoza resnična,

kajti Italijani se niso mogli v teku polstoletja uživeti v zedinjenju države.

Italija je gotova. Zedinjena je bila v zemljepisnem in narodnem oziru daleko popolneje nego druge države. Laška država ima to ugodnost, da jo povsod obdajajo narodne meje: Alpe in morje. Na severu je italijanska meja slaba na onih dveh mestih, kjer prereže dolini Adige in Ticina. Tu vodi naravna pot v Italijo, tu sta izpeljani važni železnici čez prelaz Brenner (l. 1867.) in Sv. Gothard (leta 1882.), tu se je razširil italijanski živelj po avstrijskem Trentinu in švicarskem Tesinu. Ti dve pokrajini še nista zedinjeni ali po italijanskem naziranju odrešeni (»Italia irredenta«). Dalje niso odrešeni kraji, ležeči na meji kopne zemlje z morjem: v avstrijski Furlaniji in francoski Nici in slednjič dva znamenita otoka: francoska Korzika in angleška Malta. V vseh teh neodrešenih krajih stanuje 1 $\frac{1}{2}$ milijona Italijanov.

Tako nam nudi Italija v svetovni zgodovini prvi zgled, da je ustvarila narodna ideja precej popolno narodno državo. Tudi v zemljepisnem oziru nam kaže nova Italija enotno sliko. V njej vidimo pravo narodno državo v naravnem okviru. Vsled tega bi bilo umestnejše, da bi Italijani med sedanjo svetovno vojno šli s svojimi bivšimi zavezniki ali pa vsaj ostali nevtralni — ne pa, kakor sedaj, stegovali svoje grabežljive roke po avstrijskih kraških deželah, ki niti v zemljepisnem, niti v zemljepoličnem oziru ne pripadajo Italiji; pač pa bi mogli s pomočjo trozveze dobiti rodno deželo svoje vladarske rodovine, ki je važna zanje radi narodnih načel in zemljepoličnih ozirov, in zavarovati svoja robna morja s Korziko in Malto.

Italija še ni zrela za velevlast. Sicer bi sodili, da ugodna zemljepisna lega in dolgo morsko obrežje usposobujeta današnjo Italijo za velevlast. Prvi činitelj je ustvaril v starem veku rimsko politično gospodstvo nad deželami ob Sredozemskem morju, drugi faktor je pa ustvaril v srednjem veku benečansko trgovsko nadvlado na tem morju. Italija je namreč velik pomol Sredozemskega morja, ki leži sredi med Gibraltarjem, Bosporom in Suezom in ima vsled tega važno kulturno nalogo, da posreduje med zahodom in vzhodom. Ko so pa Turki v renesansni dobi naredili veliko zagozdo med zapadom in vzhodom, so začele propadati italijanske srednjeveške trgovske republike (Benetke, Genova, Pisa). Šele v najnovšem veku, skoro istočasno, ko je bila združena, je zadobila Italija svoj stari

kulturni pomen in sicer za ladje, ko so prekopalii sueško ožino, in za železnice, ko so zgradili alpske predore.

Čeprav ima Italija vsled dolgega obrežja predpogoje za velevlast, da bi mogla kakor Angleška in Japonska gospodovati v trgovskem oziru, je vendar na tem polju še precej zaostala. Pač se je v zadnjih desetletjih zelo trudila, da bi popravila zamujeno. Navzlic temu ne more v trgovini napredovati iz naslednjih vzrokov: Dežela nima niti premoga, niti rud; zato ne more proizvajati obrtnih izdelkov; obrežje, na katerem razsaja malarija, je revno na lukah. Vsled tega se obrt ne more uspešno razvijati, dasi razpolaga severna Italija z izvrstnimi vodnimi silami. Dalje je treba omeniti, da se Italija radi tega ne more okrepiti na gospodarskem polju, ker boleha na socialno-agrarnem vprašanju.

Država še ni mogla urediti svojih socialnih razmer, ker je posest neenakomerno razdeljena. Na jugu se razširjajo veleposestva, katera oddajajo posestniki v zakup, kar je navadno škodljivo; na severu pa se razprostirajo parcele, katerih gospodarji stremijo po postranskem zaslužku, da se morejo preživljati. Razentakem poljedelstvo v Italiji ni več konservativni element, ampak ognjišče nemirov, vzgojevališče socialnih nezadovoljstev in nevarnost za notranji mir. Neugoden položaj poljedelstva ovira tudi ostalo narodno gospodarstvo, vsled tega je Italija najrevnejša evropska država, čeprav prinašajo turisti in domačini, ko se vračajo po dovršenem delu iz tujine domov, velikanske vsote denarja, ali ga pa pošiljajo izseljenci. Italijani se namreč radi razvorenih socialnih razmer v izredno velikem številu izseljujejo. V nekaterih deželah (n. pr. v Kalabriji) je prebivalstvo že ravno tako redko naseljeno kakor na Irskem. To dejstvo je nevarna narodna bolezen.

Značilno je, da se italijansko ljudstvo še ni sprijaznilo z državno idejo. Italijani so bili več stoletij politično razkosani; seveda se ta razcepljenost tako hitro ne pozabi, osobito ne v Italiji, v kateri povzroča velika naravna

dolžina, da ima isti narod tako različen značaj in mišljenje. Vsled dolgoletnega slabega državnega gospodarstva ne zaupa ljudstvo državi, zlasti ne na jugu; v nekaterih mestih vidi v državi svojega naravnega sovražnika, proti katerega snuje v svojo obrambo tajne družbe (camora, maffia). Vsled tega je dobila nova Italija takoj pri postanku ne-hvaležno nalogo: ljudstvo sprijazniti z državno idejo. To je bilo novo breme poleg že prej omenjenega: spora s cerkvijo. Sicer je Cavour nasvetoval, naj bi ono delo pričeli na ta način, da bi združili najprej še neodrešene dežele na severu in čakali, da se ideja združenja sama razvije na jugu; poleg tega naj bi obdržali močno monarhistično obliko toliko časa, da bi se pojavila v ljudskem mišljenju državna ideja. Ker so pa vpeljali parlamentarni vladni ustroj, so dobili (1876) radikalni elementi premoč in težišče državnega življenja se je preneslo v južno Italijo. Odslej so državniki in poslanci zasledovali le lastne koristi in s tem zelo diskreditirali javno življenje. Kaj drugega tudi ni bilo pričakovati v tej državi, v kateri ni bilo trdnega pravnega reda in močne uprave in v kateri se radi po-manjkanja velikih idealnih nasprotij v političnem življenju niso mogle razviti prave državne stranke. Radi tega laški parlament ne more delovati; ker ima pa precejšno moč, je državi nevaren. Socialna demokracija se vedno bolj širi in se smatra za najlojalnejšo stranko, ker ne stremi v toliki meri po lastni koristi kakor druge stranke.

V najnovšem času se je nekoliko izboljšalo parlamentarno življenje, zlasti odkar se je začela »klerikalna« stranka vdeleževati političnega delovanja, odkar so uvedli (1912) splošno volilno pravico in odkar je zunanja politika povsod razvnela narodni čut.

Zunanja politika.

Problemi italijanske zunanje politike imajo svoj zivir v narodnem značaju in zemljepisnih razmerah. Umetniški čut naroda in njegova močna, toda površna častihlepnost, ki se opaža tudi v tem, da se izobraženci raje pečajo s prostimi nego s praktičnimi obrti, povzročata, da hoče vlada zasledovati »močno« zunanjo politiko. Razne okoliščine so bile vzrok, da je Italija najprej stremila, zediniti vse neodrešene kraje; program iredente se je razvil, ko Italija ni ničesar dobila na berlinskem kongresu (1878), dočim so diplomati prisodili Bosno njeni »dedni« sovražnici Avstriji. Istočasno

LISTEK.

Odlomki iz dnevnika.

Srečanje v cerkvi sv. Sebastijana.

Tovarnar Z. v B. na Gorenjskem je imel veliko parno opekarno, v kateri so delali Italijani. Vsako leto takoj po Veliki noči so prišli in delali noč in dan tja do Vseh svetih. Z ženskami in otroci, ki so vsi pomagali pri delu, jih je bilo nekaj nad 60; tri družine, vse v ožjem sorodstvu med seboj, tam iz Zgornje Italije. — Pri tovarnarju Z. je služil za voznika Fajdelnov Francelj, ki si je služil lepe denarce s tem, da je celo leto, od zgodnje pomladi pa do pozne jeseni, vozil opeko v K. in drugam, kamor je bilo pač treba. Bil je še mlad fant; na posestvu mati-vdova. Ker je bil sin-edinec je bil pri vojaškem službovanju prestavljen v nadomestno rezervno. Z Italijani, s katerimi je imel opraviti Francelj kot voznik opeke, je dobro izhajal. V drugem letu svojega službovanja se je že toliko privadil njih jezika, da se je za silo razumel z njimi. — Med Italijani je bil mlad fant, Franceljnove starosti, Luigi Colpi. Francelj in Luigi sta se dobro razumela; ob nedeljah popoldne sta hodila skupaj lo-

vit rake v bajer barona Z., ki je ležal nedaleč od opekarni, nedeljske večere pa sta preživela skupaj na vasi, v gostilni vdove L., kamor je harmonika vabila mladi svet. Pa ne raki in ne harmonika ni bilo tisto, kar je vezalo Franceljna na Luiga, temveč to je bila sestra Luiga Colpija — Terezina, ki je delala v opekarni pri stroju, s katerim se je rezala ilovica v zidake.

Terezina je bila deklet z rdečimi ustnicami in črnimi kodrastimi lasmi, pa z očmi takimi, da jih Francelj ni mogel nikdar več pozabiti, odkar je enkrat pogledal globoko vanje. Pri delu je bila umazana, kot njene tovarišice; kadila je slabe cigarete in pela. Zmehrom je pela in se smejala. Ob nedeljah pa se je oblekla tako, kot nobena izmed Italijank. Krog pleč si je odela mehko, fino črno ogrinjalko z dolgimi svilnimi frangami; v katero so bile vdelane velike, rdeče rože. Na noge, katere je imela oblečene v rdeče, svilene nogavice, pa si je nataknila tako fine čevlječke, da so isti delali Franceljnu mnogo glavo. Samo podplati z visokimi petami so bili, konci prstov pa so bili vtaknjeni v majhno, lakasto kapico. Francelj ni mogel razumeti, kako je mogoče v takih čevljčkih hoditi. Toda Terezina ni samo hodila v njih kot srna, temveč celo plesala marsika-

tero nedeljo na vasi. Mnogo večerov je bilo, da je ležal Francelj pred materino hišo na travi; oči so mu štele zvezde na nebu, v glavi pa mu je rojilo vprašanje, koliko denarja bi bilo treba, da bi si mogel človek kupiti tako stvarico, kot je bila Terezina z rdečimi nogavicami in čevljčki za igračkanje.

S silo si je moral dopovedati, da take igrače, ki kade cigarete in režejo ilovico v zidake, niso za gorenjskega fanta.

Enkrat je vozil Francelj gospodarjeve goste na kolodvor. Eden izmed gospodov mu je podaril majhno škatlico finih cigaret, ki so bile na enem koncu obrobene z zlatim obročkom. Drugo jutro že je kadila Terezina Colpi te cigarete in pela kot škranček. V nedeljo na to pa je imel Francelj na prsih pripet tak šopek, ko nihče izmed fantov. Zvečer pa je pri vdovi L. toliko plesal s Terezino, da je lepa vdovina hčerka Režika jokala tisto noč v svoji kamnici ob oknu za rdečimi nageljni...

Potem je prišla

...tista žalostna nedelja,

ko so ob vogleh na liste rmene

gledale s solzami plahe žene...

Fantje pa se delali vesele...

Francelj je bil odšel na vojsko ves okinčan s cvetjem. V vagonu je opazo-

val to cvetje in našel, da so bili nageljni Italijanke Terezine lepši nego oni, ki mu jih je pripela na prsi Režika.

Francelj je bil napravil vso dolgo križevno pot slovenskega vojaka. Bil je v Galiciji, ob Soči in prišel na južno Tirolsko. Med tem časom je bil enkrat sanitrat doma kot korporal s ta malo srebrno na prsih. Naučil se je eno vojaško slast — legati. Zato je pravil doma Režiki, da ima tiste nageljne, ki mu jih je dala ona pri slovesu — pa samo tiste — še vedno shranjene v svojem kovčegu — in da jih bo hranil večno...

Pozno na večer je prikorakala zmagoslavno v vas na južno tirolski meji stotinja, v kateri je služil Francelj. Delo je bilo veliko in naporno, fantje zato lačni in trudni. Nekateri niso niti čakali na večerjo, temveč so si takoj poiskali prenočišča. Sredi vasi na zelenem griču je stala cerkev sv. Sebastijana, strašno razdejana od topovskih krogelj. Krog nje pa se je razprostiralo precej veliko pokopališče. Nekateri izmed vojakov so si poiskali prostora za prenočišče kar na pokopališču med grobovi z visoko travo poraslimi. Francelj, ki ni imel nikdar rad opravič z mrličji, je stopil z nekaterimi drugimi tovariši v cerkev. Francelj si je bil poiskal pro-

so se navduševali Italijani vsled lege, oblike in starih tradicij svoje države za sredozemsko - morskimi program, ki je zahteval, da Italijani zasedejo afriško deželo Tunis, češ da je le zemljepisni podaljšek Sicilije. Ta dva cilja zunanje politike je hotela doseči nova Italija.

Kmalu je nepričakovano dogodek določil italijanski politiki novo smer za tri desetletja. Francoska je zasedla (1881) Tunis, češ da je naraven privesek Alžira; s tem je ugrabila Italiji plen, na katerega je ta več let čakala; in italijanski narod je izgubil večletno nado. Italija je bila v nevarnosti, ker si je ustvarila Francoska, ki je že prej ogrožala Italijo iz Toulona in Korzike, z okupacijo Tunisa, ugodno strateško stališče. Istočasno, ko se je poostrišlo razmerje med Italijo in Francosko, je izginevalo upanje Italijanov, da bi dosegli trgovsko nadoblast v Sredozemskem morju, ker je dobila Angleška na berolinskem kongresu otok Ciper ter kmalu nato gospodstvo v Egiptu in si s tem ustvarila močno stališče v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

To je bil povod, da se je Italija pridružila (1882) Nemčiji in Avstriji, ne sicer iz notranjega nagiba, ampak radi politične potrebe. A našla je, kar je iskala: podporo za brambne in napadalne namene. Napetost s Francosko je izzvala (1888) desetletno carinsko vojno, ki je rodila Italiji nevarno notranjo krizo, ker je dotedaj imela v rokah vso italijansko trgovino Francoska. Ko je pa Italija vstopila v trozvezo in se je tudi v trgovsko-političnem oziru pridružila svojima zaveznicama, se je italijansko narodno gospodarstvo tako zelo opomoglo s pomočjo teh dveh, da se more trditi: moderno Italijo je ustvarila Nemčija.

Vsled nove gospodarske organizacije so morali italijanski politiki opustiti iredentovske misli in sredozemski program odložiti za poznejši čas, pač pa se je sedaj med njimi pojavil pravi kolonijalni program brez narodnega ali zemljepisnega prava. Na podlagi tega programa so pridobili Italijani kolonijo ob Rdečem morju in ostale sedanje kolonije v vzhodni Afriki. Ko je pa Italija hotela okupirati Abesinijo, ki bi imela za njo veliko vrednost, je bila občutno poražena pri Adui (1896). Tudi ni mogla v začetku tega stoletja dobiti nobenega važnega pristanišča na Kitajskem, kakor se je posrečilo drugim državam. Tedaj so italijanski politiki opozarjali na sredozemskomorski program, ki bi se mogel uresničiti, ako bi se Italija sporazumela s Francosko. Zatele so se italijanske »ekstra ture«, kakor je označil Bülow novo smer italijanske zunanje politike, ki so v Avstriji in Nemčiji precej omajale zaupanje v italijansko zavezništvo zvestoto. Trojni sporazum je »ekstrature« v jubilejnim letu 1911, ko so obhajali petindvajsetletnico nove države, poplačal s Tripolisom, severnoafriško obrežno deželo med francoskim Tunisom in angleškim Egiptom.

Tako so opustili Italijani svojo zahtevo po Tunisu; edinolet Tripolis je bila še prosta dežela, katero so mogli dobiti Italijani, ako so hoteli uveljaviti svojo zahtevo, da bodi njih država velevlast tudi izven domačih mej ob Sredozem-

skem morju. Okupacija Tripolisa je razvnela narodni ponos, ki pa seveda ni bil v pravem razmerju z resnično vrednostjo osvojenega dežela. Pod vtisom velikega narodnega navdušenja si je znala Italija zagotoviti hipoteko v turški Aziji (koncesijo za zgradbo Adalija-železnice 1913) in interesno sfero v novi Albaniji. Zadnji deželi posveča Italija že več desetletij največjo pozornost in opira svoje zahteve na stare benečanske zgodovinske pravice in politično privlačnost, ki jo ima v bližini ležeča Albanija na njo.

Sicer se je Italija sporazumela glede protektorata nad Albanijo s svojo zaveznico Avstrijo, kar je navidezno utrdilo trozvezo, toda Francoska je iznova pritiskala na Italijo radi njene najnovejše politike v Sredozemskem morju, Italija se je vdala temu pritisku, vrnila se k programu iredente in napovedala vojno svoji tridesetletni zaveznici.

Iz tega kratkega pregleda sprevidimo, da hrepeni moderna Italija po razširjenju, toda pri tem stremljenju je podobna drevesu, ki mogočno in ponosno razširja svoje veje, ne pogablja pa svojih korenin v zemljo. Italija svoje moči vse preveč razvija na zunaj; to podjetje je nevarno, ker je nenaravno. Ko je nastala sedanja Italija, je podelila vlada narodu takoj vse najdražje zaklade: samostojnost, enotnost in samoupravo; ni pa čakala, da bi bil narod tudi zrel zanje. Ravnotako je ustvarila velesilo in hotela od nje imeti takoj velik dobiček, namesto da bi državo notranje konsolidirala in s tem ustvarila trdno podlago za velevlast. Zaraditga pri Italiji stališče velevlasti ne pomenja vrhunca državnega razvoja, ampak oviro za ta razvoj, ker rabi zase vse moči in žrtve, ki bi sicer mogle koristiti državi.

Pred Asiagom v Italiji.

(Odobreno po vojnem tiskovnem stanu.)
(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Kakor čreda razgnanih ovac so bežali pred nami, čisto so izgubili glavo. In mi smo jih podili neprenehoma. Poraz je bil večji od hipa do hipa in poraz se bode izpremenil v polom. Le-ta kadar bode popoln, pomenil bode za Italijo strašen in nedogleden udarec.

Včasih je sovražnik postal, da bi bil prišel k sebi, a za dolgo mu naše čete niso dovolile oddiha, temveč pritiskale za njim, dokler niso dospеле pred duri Asiagu, prvemu mestecu na laških tleh.

Glavno delo je bilo dovršeno s tem. Prva, druga in tretja obrambna črta je bila v naši oblasti. Ostalo delo ni bilo tako trdo in težavno več, a še dovršeno delo ni povzročilo mnogo izgub. Navdušenje naših čet je bilo ogromno, silile so dalje in dalje: le dalje. Poveljniki so morali pogostoma ustavljati moštvo. Seveda, saj so bili moške graškega kora, ki so dobro poznali Lahe. Vsem je kipele v prsih po osveti, po kazni za Italijo, ki nas je tako sramotno in zavratno izdala z vojno napovedjo.

Korakali smo preko gore Rover, mimo utrd in Verlu in dospeli naposled na tragično frontno točko, kjer so leto in dan

divjali boji, ne da bi bila odjenjala nasprotnika. Tu, malo pred občino Vezzano, še na avstrijskih tleh, smo opazovali uspeh topniškega ognja. Še vruga bi bile splasile naše grozovite kroglice. Naravnost v dežle jarke so padale in ne prerodko. Sesule so jarke, razrile ceste, oskubale in podrle drevje; strašno! Tako razrito cesto, kilometer dolg kos, so takoj, ko smo predri, vzeli v roke naši delavci in v malo urah je bila popravljena tako, da so se mogli prepeljati na laška tla naši »najdebelejši«.

In potem smo prestopili mejo tudi mi. Slovesno smo razbili mejno tablo z napisom »Regno d'Italia« ob cesti. Lahki so jo menda pozabili v naglici, da je niso vzeli seboj.

Ogledali smo si laške jarke. Zgrajeni so bili lepo in udobno, lepše kot naši, a tako zvito razstavljeni niso bili. Za častnike so bili zgrajeni cementni zakloni, za topove izkopane jame, pokrite z orjaškimi debli in prstjo.

Čedno in udobno so bili opremljeni zakloni. Našli smo v njih mehkih blazin, pernic, lepega perila, različnih dišav, likerjev in konzerv, harmonik in celo klavirjev. Vse so ostavili Lahii in zbežali. Ob cesti pa so ležali razbiti avtomozovi, pokvarjeni topovi, puške, sablje, strelivo, oblačila, perilo, mrtvi konji, polomljeni vozovi, vojaški klobuki, perjanice vse vprek; ogromen plen. Poleg 20cm havbice so našli še 20 krogel. Havbica je bila pokvarjena le malo. Naš mehanik jo je popravil kar naglo, potrebni topničarji so bili skoraj pri rokah in v treh urah smo vrnili Italijanom vseh 20 krogel. Lahii najbrž niso bili malo osupli, ko so jih preganjali njihovi topovi.

Pod nami so ležali kasneje. Deževalo je, naravnost lilo iz neba. Bliski so švigali v dolino, grmenje buči grozno v gorah. Ali naših vihr ne niso motile. Mokri do kože so podili sovražnika od hriba do hriba. Brez jedi včasih in trudni do smrti so vendar pritiskali dalje. Naši »debeluharji« so ropotali po cestah, težki avtomozovi so nosili topove na razne višine. A komaj so baterije jele streljati, je že javil telefon: »Sovražnik beži, streljajte bolj daleč!« Po hribih in dolinah, preko hudournikov in prepadov, v dežju in vihrh, ponoči in podnevi smo podili izdajico v notranjost njegove dežele. Srce nam je bilo radostno v zavesti, da je prišel plačilni dan, da bodo naši domovi tam ob Soči skoro prosti sovražnika, da goriškim Slovincem po enoletnem trpljenju vendar zasije solnce svobode in sreče. Le kdor se bori za dom, za svoje, se more veseliti iz srca vsakega poraza, ki ga doživi nesramni Lahii.

Pri nas je bilo mnogo goriških Slovincov, ki so navdušenim srcem šli proti Italijanu. Radost se jim je zrcalila na obrazih, zakaj vsak korak dalje v tej pokrajini je pomenil 100 korakov laškega nazadovanja ob Soči. Kdo naj se ne bi veselil! Kdo ne bi radoval Goričanom vzhajajočega solca osvobođenja! Napeli smo in napenjati hočemo vse sile, da osvobodimo Gorico in trpeče brate v razdrtih domovih, objokane matere, žene in otroke, neveste, prijatelje in znance.

Naši dečki so ujeli pri Asiagu 250 laških kolesarjev s kolesi vred. Tudi jaz sem se vozil na laškem kolesu. Le-ta so zelo lahka, pripravna in trpežna, a nimajo zračnih gumijevih plaščev, temveč polnogumijeve obroče. Tudi moje hlače so laške. Našli smo v kolibi okolo sto čisto novih.

Po cesti mimo nas je prihajalo dan na dan tisoče ujetnikov. Najzanimivejše je bilo, da smo zajeli italijanski oddelek strojnica, ljudi in orožje. Ujetniki so zadeli prazne strojnice na rame in odkorakali z njimi v naše ujetništvo. Pojoči laške pesmi in zabavljajoči Italiji so stopili na naša tla.

S prijateljem Slovincem sem pristopil bliže. Glej, ujetnik me je nagovoril tudi slovenski. Osupel sem ga vprašal, odkod zna ta jezik. »Z Doberdoba sem. In tamle je eden iz Tolmina, tudi Slovenec. Do vojne sva bivala na Doberdoba. Moj oče je rojen Italijan in zato sem moral v Italijo pod orožje. No, danes sem se vrnil.« — Vprašal me je o marsičem in dejal naposled, da, kolikor je videl on, je v Italiji večina proti vojni. Le vlada in bogatini jo hočejo. Proti drugemu sem se šalil, da bode, če pojde tako dalje, skoro vsa laška armada brez orožja v Avstriji. Odvrnil je, tukaj Italijani res ne napredujejo, a toliko bolje pri Soči. Gorica je padla, udal se je Trst in na Koroškem napredujejo tudi. Ko sem ga poučil, da je Gorica sicer razdejana, a še vedno v naših rokah, Trst pa že celo, mi ni hotel verjeti in trdil, da so pravili laški časniki baš prejšnji dan, da sta Gorica in Trst italijanska.

Vprašal sem korporala, ali je videl v Italiji kaj naših ujetnikov. Menil je, da jih ni videl mnogo, a da so pravili njihovi častniki, pri Rovreitu so zajeli 12.000 Avstrijcev. Ko sem ga zavrnil, da to ni res in da tudi zgovorni Cadorna ni poročal tega v svojih sicer ne natančnih in često lažnivih poročilih, je zaželel Cadornu, naj ga vzame vrag ter vso vojno z njim.

Spoznal sem iz pogovorov, da so italijanski vojaki prav slabo poučeni o svojem stanju.

Izobražen laški ujetnik je pravil to-le: »Na to goro smo prišli včeraj, prej smo bili delj časa za fronto. Nenadoma je prišel ukaz, da moramo v Asiago in še dalje v fronto, zakaj Italijani so pritisnili do Pergine in stoji pred Tridentom, kjer jim je treba ojačeni. Odsli smo nemudoma in se vozili brez oddiha noč in dan. Šele ko smo dospeli na to goro, smo videli, da naši niso prodrli do Pergine, temveč so bili znatno potisnjeni nazaj. Stopili smo v jarke, streljal ni nihče. Tudi nismo videli nikogar vaših. Naš kapitano je bil nervozen. Davi smo zapazili osupli, da so nas zajeli vaši od treh plati. Kri mi je stopila v glavo in v nji mi je dozorel sklep. Vaši so se plazili k nam, videli smo blizu pogin. Trepetajoč je ukazal kapitano, naj streljamo. A ustrelil ni nihče. Ako streljamo, smo izgubljeni, sem zaklical jaz; najbolje da se udamo. Kapitano je skočil besen name in mi grozil s sabljo. Ta hip sem obrnil nanj puško in mu zagrozil, da sprožim, ako bi priganjal ljudi, naj streljajo. Ako se udamo, si otmemo vsaj življenje; izgubljeni smo itak. Moštvo mi je pritrjevalo, jaz sem stopil iz jarka in mahal z belo ruto, ostali so šli za menoj. Pometali smo od sebe orožje in vam šli naproti. Najzadnji je prišel za nami kapitano, oni-le nam spredaj. In sedaj smo tu. Niti enkrat nismo ustrelili, vseh 160 mož ne; vsi smo tukaj in vsi so mi hvaležni, da sem nastopil tako.«

Mož je govoril nemški. Pravil je, da je brivec in da je živel na Nemškem; dobro živel. Ko je prišla vojna, so ga pozvali domov v orožje. Štel se je srečnega, da je prišel v avstrijsko ujetništvo. V Italijo ne pojde nikoli več. Želel nam je naposled, naše čete naj bi prodrle do Rima,

stora ob stopnjicah stranskega oltarja. Ni se zmenil, kdo leži ob njegovi desni in levi; vesel je bil, da je našel prostorček. Edino, kar je bilo ostalo v cerkvi iz prejšnjih časov, je bila slika sv. Sebastijana nad glavnim oltarjem. Slika, dobro delo, je predstavljala svetnika, privezanega ob drevesno deblo. Iz golega telesa so mu štrlele pšice; oči, v lepem mladeniškem obrazu, pa so bile obrnjene proti nebu.

Navzlic utrujenosti ni mogel Francelj dolgo zaspati. Vedno in vedno so mu bile uprte oči v sv. Sebastijana. Premišljeval je, koliko so imeli prestati svetniki — za vero — in koliko imajo prestati vojaki — za cesarja in domovino.

Mesec je sijal skozi veliko luknjo na stranski steni cerkve. Po cerkvi pa se je družilo stokanje ranjencev s smrčanjem vojakov. Francelj je sanjal. Sanjal je, da je doma, da vozi opeko v K., da se mu plaše konji in da je v nevarnosti, da pride pod voz. Naenkrat je čutil na svojem telesu težo, kot da leze nekdo po njem. Potem pa se mu je zdelo, da mu šepče nekdo v obraz: »Aqua, aqua!«

Preobrnili se je na drugo stran in sanjal dalje. Sanjal je, da lovi v baronovem bazarju rake in da se mu je obrisal velik rak na palec desne noge.

Zopet se je preobrnili in sanjal dalje. Sanjal je, da se hoče sv. Sebastijan na oltarni sliki z vso silo mladega, mišičavega telesa oprostitevezi, ki ga ve-

žejo na drevesno deblo. Zdelo se mu je, da odpira ustnice in kliče po pomoči.

Jutro je vstajalo izza laških gričev, ko je odprl Francelj oči. Še v omotici je zapazil, da je njegova bluza vsa krvava in da se vleče curek strjene, črne krvi od njega do njegovega tovariša, ki je ležal na njegovi desni strani.

Toda ta tovariš ni ležal, temveč sključen je čepel ob oltarjevih stopnicah. Njegove roke in njegov obraz so bile mrtvaško bele, iz ust mu je visela kepa strjene krvi, osteklenele oči so pa gledale, tako čudno se je svetila njih belina naravnost v Francelja.

Francelj je bil kot okamenel. Ta obraz te oči in črni kodri, to vse mu je bilo znano. Prijel se je za glavo, omel si oči, otipal je ta majhno srebrno na svojih prsih; prepračil se je, da ne sanja. Tedaj se je bil sklonil bližje k mrtvecu — italijanskemu korporalu — in spoznal je v njem — Luigi Colpija — s katerim sta lovila rake v bazarju barona Z.

Tisti dan je Francelj večkrat iskal sebe. Večkrat se je prijel za glavo, večkrat se otipal po ovratniku, če so tam kaj še prišite na vsaki strani dve zvezdi, znak njegove korporalske časti, večkrat se je poigraval tudi s ta malo srebrno na prsih, da se je prepračil, da ne spi, da ne sanja temveč da je vse res. Popoldne, ko so pokopavali mrtlice, je šel k velikemu grobu, ob katerem so ležali mrtvi prijatelji in sovražniki. Poiskal je Luigi Colpija in odtrgal raz ovratnik njegove bluže veliko srebrno

zvezdo ter si jo pripel za čepico v spomin na prijatelja, s katerim sta lovila rake na Gorenjskem. Njegove oči so bile solzne v duši pa ga je mučilo čudno vprašanje: Zakaj sem šel ravno v cerkev spat, zakaj nisem ostal zunaj, zakaj sem se bil vlekel ravno k tistemu oltarju? Zakaj nisem vstal ponoči, ali vsaj odprl oči, ko sem čutil težo na sebi in slišal vzdih: »Aqua, aqua?« Zakaj? V vojski je mnogo nerešenih — zakaj? In na mnoge si more odgovoriti samo srce, katero se dviga v zaupanju proti nebu ...

× × ×

Dopoldne tistega dne je sedela pod vinsko trto pred hišo v mali zgornje-italijanski vasi Terezina Colpi. Na mizici pred njo je ležalo že v zavitek shranjeno pismo, naslovljeno na gospoda Luigi Colpija, korporala pri nekem italijanskem regimentu.

Glavica z bujnimi, črnimi kodri se ji je sklonila na prsi; njene misli so bile težke.

Pa je nastal v vasi hrušč, in ljudje so začeli letati zbegani semintja. Zenske in otroci so jokali. Tudi njena mati je prišla iz vasi sem vsa objokana.

— V dveh urah mora biti vas prazna. Vsi moramo proč. Nevarnost je velika.

Mati je jokala, Terezina pa je vstala, si popravila ogrinjalko. Oči so se ji bliščale v divji jezi, pesti so se ji stiskale in ustnice so ji bručile kletev, s katero je preklela vojsko.

Pismo na Luigi Colpija je obležalo pozabljeno pod trto pred hišo ... P.

Taborišče.

Dolina na visoki planoti, ki je krog in krog posejana s hišami. Tu pet, tam osem, potem dvajset se stiska teh hiš skupaj, kot plašne ženice. Ozke, pa visoke so; dvo- in trinadstropne. Sredi doline med skalami teče potok, na griču na desni pa sameva cerkvice-podružnica. Čisto sama je, ne ene hiše ni krog nje, samo na njeni desni strani kipi proti nebu kamenit križ. Pod tem križem so trije grobovi v njih pa počiva petnajst junakov ...

Vsa ta visoka planota je eno samo veliko taborišče. Po hišah so pisarne in stanovanja za častnike; po travnikih krog in krog do roba gozda pa stoji vozovi in šotori za vojake in konje. Vse pa je pokrito in obdano z zelenjem. Tam štrli iz zelenja deset železnih dimnikov — divizijska pekarna. Nedaleč od nje stoji korna pekarna, potem še ena manjša, gorska pekarna. Tam zopet je velika skupina voz — tren. Pred visoko hišo z zeleno pobarvanimi okni stoji skupina avtomobilov in dolga vrsta trenskih voz. Tam je skladišče. Avtomobili in vozovi prihajajo in odhajajo.

Kot bela kača med zelenjem se vije med vsem tem široka cesta. Na nji ni miru ne podnevi, ne ponoči. Avtomobili, vozovi, jezdci, vojaki-pešci in konjeniki, topovi, saniteta — vse to se premika neprestano semintja

potem bi morda srečala pamet njihove politike.

Drugi ujetniki so bili mnenja, da bo minila vojna v treh mesecih, ko bo Laška prosila miru. Zopet drugi so pripovedovali, da straše italijanski častniki moštvo z avstrijskim ujetništvom. Ujetniki so pri nas tepeni, umirajo lakote itd. Sedaj pa, ako so čuli pri naših kako laško besedo, so bili vsi iz sebe radosti.

Mi pa smo se borili dalje proti Lahom. Cadornu so se tresle hlače. D'Annunzio pa je pisal novo pesem za mrtvašnice laske vojske. Sonnino bo kmalu sam s svojo politiko, Salandra avstrijskih salam (psovka za naše vojake) ni mogel prebaviti in je šel, kralju pa raste nervoznost v notranjosti tako zelo, da mu utegne zrasti hrbet še preko glave.

Hoj, iredentovci, kje ste? Ladja se potaplja, pomagajte! Z jezikom se ni mogče boriti proti sovražniku, vi pritlikavi junaki! Letos smo praznovali petdesetletnico slavne zmage, ki jo je izvojeval oče Radecki v oni Italiji, ki je tako zavrato napadla Avstrijo.

Slava junakom pred 50 leti, slava današnjim junakom! —ič.

Pisma iz Gorice.

Gorica, 12. julija 1916. Od sobote zvečer naprej, odkar so se Lahi zopet enkrat prav nepošteno znesli nad Gorico, imamo mirnejše dneve. Bolj poredkoma počivamo mirujejo, počivajo in kujejo zopet bogve kaj... Vročina nas pritiska, ti dnevi zaslužijo pridevek pasji. Še ponoči ni pravega oddiha, preveč je vse razpaljeno in prežeto od solnca. Huda suša pričinja in ako nam nebo ne pošlje v kratkem dežja, uboga naš poljal — Neki list je 10. t. m. prinesel par vrst o Gorici, ki niso ravno vzpodbudne za Goričane. Piše: »Prebivalstva je malo več. Je nekaj uradnikov, obrtnikov, par trdovratnežev, ki bi lahko v miru živeli, in revnejših ljudi, ki si ne morejo pomagati. Ti čakajo prav smrti v Gorici.« — To je že malo preveč, da se nas vse obsoja kar na smrt! Prebivalstva ni ravno tako malo. Naj gre kdo ob nedeljah v stolnico ali k sv. Ignaciju, — strmeli bo in se vprašal, od kje se vzame toliko ljudi. Res je, da bi oni, katerim sredstva dopuščajo, lahko živeli lepo v miru kje drugje in bi prav storili, ako bi šli iz Gorice. Zakaj? Treba je pomisliti, da ni lahka stvar aprovizacija tolikih tisoč ljudi, bivajočih skoraj v bojni črti, zato zahteva že obzirnost na revnejše sloje, da gredo ljudje, ki imajo sredstva in ki se jih v Gorici ne rabi, proč. Kajti čim manj ljudi je tu, tem lažja je aprovizacija in tem manjša — draginja. Drugi seveda morajo radi ali neradi ostati in čakati, a če Bog da ne — smrti, ampak lepših dni in lepšega življenja, ki zasine naši razdejani Gorici tedaj, ko bo zahrbtni Lah odločilno poražen in pognan nazaj, kamor spada. Mi nočemo umreti, hočemo živeti, — zato se ravno bije ta vojska, da nam končna zmaga prinese lepšo bodočnost, posebno nam Slovincem na Goriškem!

Iz Gorice. Dne 8. t. m. v večernih urah so Lahi tako strašno bombardirali mesto, kakor dozdaj še ne pomnimo. Granate in šrapneli so padali po celem mestu in ljudje so se prestrašeni skrivali po kletah. Obstreljevanje je trajalo celi dve uri. V Tržaški ulici je bilo več oseb ranjenih; v Re-

pičevi hiši, kjer je bila prej zaloga lesa, je ubila granata 55letno mater, hčerko pa močno ranila. — Na Korzu je Meinlov hlapec zapiral vrata trgovine; priletel mu je kosček granate v glavo in ga na mestu ubil; pri peku Gajerju je granata udarila v hlev, kjer sta bila dva vojaka in šest konj, a ni eksplodirala ter ni bilo druge nesreče. — V Stolni ulici hišna št. 2 je prodrla granata v tretje nadstropje in eksplodirala v sobi, kjer je vse razbila; stara žena pa, ki je bila v sobi, je ostala nepoškodovana. — Na magistrat sta prišli dve granati na vogal in ranili na ulici tri osebe. — Nunska ulica je že več dni zaprta, ker se poškodovane hiše podirajo. — V Tržaški ulici je granata ubila dobro znano staro ženo, ki je po gostilnah kosti kupovala. — V ulici Kočevija je ubilo 12letnega fantiča. — Zadnji čas so ljudje v Gorici zelo prestrašeni in le še v strahu vztrajajo v mestu. — Glavarstvo je izdalo razglas, da morajo gostilničarji v Gorici točiti pivo po 96 vin; ker pa stane pivo gostilničarje same več, ga ne bodo več točili. — Goriška mestna straža dobi nove uniforme. — Suša je začela močna pritiskati; posebno jo čuti krompir, pa tudi turščici se že povešajo listi. Ako ne bo v kratkem zadostnega dežja, bo letina trpela.

Vojaški pozdravi.

Z ruskega bojišča pošiljajo pozdrave vsem Slovincem in Slovincem enoletni prostovoljci: Fr. Deu, A. Vertovšek, J. Wissiak, J. Ponebšek, Mlakar, Majce, Pogačar, Komar, Hosana, Graiser, Fr. Herodek. — Priserčne pozdrave vsem cenjenim čitateljem »Slovenca« pošiljajo iz Volinja slovenski prostovoljci: Janko Sever, Joško Majce, Markič Val, Zvan Leo, Triller Jan, Pogačar Zdravko, Vertovšek Toni, Kumelj Ciril, Komar Stane, Orožen Janko, Fajdiga Edo, Marinko Ivan, Reven Rajko, Graiser Janko; kadetni aspirant Selan in podčastnik Štampfel Jurij. — Z ruskih bojnih poljan pošiljajo srčne pozdrave staršem in vsem domačim, nevestam in znancom: L. Naglič, Žiri; četovodja Franc Peternel; Matija Kavčič. — Iskrene pozdrave pošiljajo vsem rojakom in rojakinjam z Goriške, posebno iz Brd, črnovojniki: Anton Hlede, St. Florjan; Avgust Kolarič, Dolenje; Alojzij Maraž, St. Florjan; Karol Maraž, St. Florjan; Franc in Josip Antonič iz Brestovice; Peter Markovič iz Fojane; Franc Golob, Dolenje Nablo; Franc Prdec, Sela; Anton Medveček, Plave; Anton Lesica, Mirnik; Perdec Vinko in sin Avgustin, Sela; Jožef Stanič, Brestovica; Velušček Andrej, Kostanjevica; Zlobec Anton, Goriško; Peter Škubin, Skrljeve; Andrej Pahor, Nova vas; Fr. Marušič, Hudi log; Alojzij Basa, Dornberg; Jožef Bratuž, St. Florjan; Anton Taučer, Dutovlje; Alojzij Kavčič, Lipa; — vsi zdravi, veseli in polni upanja, da kmalu napoti dan, ko se bodo vsi srečno vrnili k svojem. Vse težkoče, ki jih jim nalaga vojna, prenašajo z vzorno potrpežljivostjo. (Večina so družinski očetje, katerih družine so na Laškem.) Ako bi kdo želel kateremu izmed navezanih pisati, naj se obrne na moj naslov: J. Polenčič, Nj. V. L. »Szigetvar«, Marinefeldpost, Pulj. Pozdrav! — V imenu slovenskega vojaškega pevskega

zboru na severnem bojišču pošilja mnogo iskrenih pozdravov pevovodja: podčastnik Ludvik Križe. — Slovenski fantje pri žarometnem oddelku pošiljajo iskrene pozdrave domačim, slovenskim dekletom in vsem rojakom: Enol. prost. Slavko Gliha, topničar Franc Cerar, oba iz Ljubljane; predmojstra Fr. Bercar in Ludvik Semrov s Primorskega; topničarja Josip Černi in Ignacij Sraj s Stajerskega. — Ze leto in dan v strelskih jarkih, pa še vedno živi in zdravi, pošiljajo iskrene pozdrave vsem doma ostalim in tovarišem v domačih polkih: Janko Jemec, oddelek strojnih pušk, iz Dolskega; Anton Kremžar, častniški kuhar, z Brezovice pri Ljubljani; Ivan Škrjanc, oddelek strojnih pušk, iz Sostra; J. Urbanec, pionirski oddelek, iz St. Jakoba ob Savi; Jernej Hočevar iz Sp. Hrušice; A. Arko iz Kočevja. — V bukovinskih bojih ranjeni slovenski konjeniki, ki se zdravijo sedaj v bolnišnici na Ogrskem, pošiljajo iskrene pozdrave vsem Slovincem in Slovincem: Četovodja Anton Martinčič; Franc Keber, Blato pri Grosupljem; Alojzij Ščinkovec, Sv. Križ pri Litiji; Alojzij Lohner iz Maribora. — Vsem begunkam in beguncem iz ljubega St. Ferjana ter vsem drugim znancom in prijateljem pošilja priserčne pozdrave Karol Debenjak iz Goriških Brd.

Padli junaki 27. domobranskega polka.

Meseca junija t. l. so padli sledeči vojaki 27. domobranskega polka: Dne 3. junija: Babnik Jakob, Studenec-Ig pri Ljubljani; Blažon Franc, Bučka pri Krškem; Boštjančič Ludovik, Cesta pri Dobrépoljah; Cerar Ignacij, Moravče; enol. prostov. poddes. Černe Otmar, St. Peter na Krasu; enol. prost. korp. Černuta Josip, Log nad Bovecem; podd. Črv Lovro, Grahovo pri Tolminu; Fajdiga Franc, Trojane; Hribar Franc, Stehanja vas pri Litiji; Jevšek Anton, Kanal na Goriškem; Klemenčič Anton, Kovor pri Tržiču; Krašovec Franc, Mirna peč; Masiewicz Stanislaw, Smarje v Galiciji; Sartori Stanislav, Šmarje pri Gorici; Sassenberg Ivan, Domžale; Šlajpah Janez, Dol. Prapreče pri Litiji; poddes. Volkar Franc, Trnovče pri Kamniku; Vidmar Franc, Otlica na Goriškem; Zamar Peter, Fojana na Goriškem; Žugelj Josip, Lokvica pri Metliki —

6. junija: Dušan Franc, Zareč pri Pazinu; Sovdat Josip, Ladra na Tolminskem; Skobec Josip, Grosuplje; Stupica Janez, Dolenja vas pri Ribnici; Zupan Martin, St. Jernej; 6. junija: Torkar Pavel, Oselica nad Skofjo Loko; 7. junija: korp. Vergnarec Pavel, Litija; 9. junija: Brezigar Franc, Gorica; Čarman Franc, Škofja Loka; službeni narednik Krumpeštar Ivan, Moste pri Kamniku; kadet Tavčar Jernej, Stara Loka na Gor.; enol. prostov. Galič Ivan, Vič pri Ljubljani; Ajdišek Franc, Česnjice pri Litiji; Klančar Alojzij, Rob pri Vel. Laščah; korp. Turk Franc, Ljubljana; 11. junija: korp. Pahor Ludovik, Renče pri Gorici; 13. junija: Dečman Ivan, Zaboršt pri Kamniku; 14. junija: Zrimšek Alojzij, Dritja pri Kamniku; 15. junija: Blažkovič Anton, Titjan pri Pazinu; Jereb Alojzij, Horjulj; Mali

Janez, Ihan pri Domžalah; Rems Fran, Nevlje pri Kamniku; 17. junija: Vidic Mat., Mavčič pri Kranju; 19. junija: Mamec Ivan, Lokovec pri Gorici; korp. Saksida Aleksander, Dornberg pri Gorici. —

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. junija. Uradno se poroča: Naše čete v Bukovini stoje zdaj, ko so izpolnile njim naloženo nalogo, zopet v svojih starih postojankah na višinah zahodno od zgornje Moldave. Zahodno in severozahodno od Bučaca so nadaljevali Rusi včeraj svoje napade. Popoldne so odbili naši dva na široki bojni črti izvedena napada; tretjemu naskoku sovražnika proti večeru se je posrečilo, da je vdrl severozahodno od Bučaca. Nemške in avstrijske čete so v ljutih bojih moža z možem sovražnika zopet popolnoma vrgle. Na levem bregu Stohoda, severno od železnice iz Sarnov v Kovel, so se ugnezdili ruski oddelki, ki so jih v poznih večernih urah naše čete presenetljivo napadle in pregnale; ob tej priliki smo ujeli 160 mož in zaplenili dve strojni puški.

Sicer pri popolnoma neizpremenjenem položaju nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. julija. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generala pl. Linsingera.

Na črti pri Stohodu je vrgel naš protisunek pri Zareče (severno od železnice Kovel-Šarni) Ruse, ki so prodirali; ujeli smo 160 mož in zaplenili dve strojni puški.

Naše letalne skupine so ponovile z uspehom svoje napade vzhodno od Stohoda.

Pri armadi generala Bothmerja.

Je vdrl včeraj sovražnik zopet v najsprednejšo črto; zopet ga je vrgel protinapad z znatnimi izgubami zanj.

Vrhovno vojno vodstvo.

Odločen sunek naših oddelkov v jugozapadni Bukovini proti Kimpolungu je povzročil, da je moral ruski poveljnik poslati tja znatna ojačenja, ki so jih deloma vzeli ruski armadni skupini pri Kolomeji. Vsled tega je bila ta bojna črta precej oslabiljena in so zato Rusi tu začasno prenehali z napadi. Ko so došla omenjena ruska ojačenja, so šli naši bataljoni, ki so prodrli čez Moldavo, zopet nazaj v svoje prvotne postojanke. Izpolnile so svojo nalogo, da vzmernirajo sovražnika in povzročijo premikanje čet.

Pri Kolomeji traja odmor dalje. Nasprotno pa je sovražnik nadaljeval svoje napade pri Bučacu in poslal v boj več divizij proti armadi generala Bothmerja, vendar tudi včeraj brez uspeha.

Na črti armad Böhm-Ermolli in Puhalo nobene izpremembe. Ob Stohodu je pričakovati, da se bodo vneli večji boji.

Zvezde se še niso umaknile jutranji zarji, ko že oživi taborišče. Vojaki lezejo iz svojih šotorov, ki so včasih tako skriti med zelenjem, da se jih more komaj opaziti. Vsi hite k vodi. Nekateri opravljajo svojo toaletto zelo skrbno. So brhki fantje, ki si, kot nedeljsko jutro doma, navihajo brčice. Pol nagi se skrbno umivajo, morda tako kot nikdar doma. Voda je mrzla pa trda, da bi jo stiskal v pest. Ze priletni možje pri trenu, ki so spali pri konjih, si prižgo za zajutrak najprvo pipo, potem opravijo živali, šele potem mislijo na se. — Še preden se prikažejo prvi solnčni žarki, je že razdeljen zajutek: črna kava ali juha prižganka. Potem se prične delo — taborišče je podobno mravljišču cel dan. Samo opoldne se vrvenje za kake pol ure poleže. Vojaki obedujejo. Po obedu pa zopet kot dopoldne. Dan je podoben dnevu. Pa so čudni ti dnevi: pere, kuha, pomiva, postilja itd. se — brez žensk. So ljudje tu, ki že leto dni niso videli ženskega bitja. Dan je podoben dnevu — petek svetku. Kdo ve za nedeljo ali praznik, ako ne pogleda slučajno v koledar.

Popoldne, navadno med tretjo in četrto uro, pride pošta, ki se razdeli zvečer pri »befelu« pred večerjo. Ampak potem, po večerji! Delo je končano. Vojaki počivajo.

Pred šotori se zbirajo skupine. Pri eni kvartajo, pri drugi se čitajo časopisi, pri tretji igrajo »špano«, pri četrthi sede starejši s pipami v ustih — obrazi so jim tako resni: par kilometrov od

tu je fronta, na kateri leže sovražniku nasproti sinovi mnogih izmed njih... Tam je zopet skupina mladih fantov; harmoniko imajo. Na oni strani, izmed druge skupine, se glasi pesem:

Ich hatte einen Kammeraden...
Gloria, Gloria...

Zanimivo je to: te skupine pred šotori v taborišču so kot zemljevid Avstro-Ogrske. Pri eni skupini se govori češko, pri drugi madžarsko, pri tretji nemško itd., vse narodnosti so tu zastopane. Če pa stopiš v hišo, v kateri se nahaja častniška obednica, najdeš tam parlament, ne — delegacije. Krog dolge mize sedi gospoda, ki občuje med seboj sicer nemško, toda po naglasu spoznaš, da je ritmojster Madžar, stotnik Poljak, nadoficijal Čeh, nadporočnik Nemec, poročnik Slovenec itd.

Pred šotorom, skritim med smrekami, sedi lep, mlad mož. Pismo piše. Obstoim pred njim in mehko mi začne pripovedovati, da piše ženi. Slovák je iz Ogrske. Močan po zunanjosti, toda po duši mehak kot otrok. Ponudim mu cigareto.

— Ne palim, gospod.

Čuden vojak, ki ne puši.

Njegov сосед šiva. Srajco popravlja. Eden zraven njega pa brska skrbno po svoji bluzi. Ko stopim k njemu, se nasmehne, opravlja svoj posel dalje in mrmra:

— Te uši, če bi teh ne bilo!

Nocoj je nenavadno živahno po taborišču. Maršbataljon, ki je na potu na fronto, bo prenočil tu. Nekako praznično je. Prijatelji, ki se že dolgo niso videli, se pozdravljajo in si pripovedujejo novice. Nebeško lep večer je, in življenje po taboru kot na sejmu. Da, semenj, kjer se pa ne kupuje in plačuje z denarjem, ki nima tu nobene vrednosti, ker ne moreš zanj nič kupiti, temveč s — cigaretami. Cigareta je tu vse. Z njo plačaš delo, z njo obdariš, z njo si kupiš uslugo, z njo dosežeš mnogo. Karte ali »špano« se ne igra za denar, temveč za cigarete. Krojača, ki ti prišije gumb na bluzo, plačaš s cigareto, kruha od tovariša dobiš za cigareto. Pismo, onemu, ki ne zna pisati, napišeš za cigareto. S tovarišem, s katerim si bil sprt, se sprijazniš za cigareto. Denar je tu — papir, katerega shraniš ali pošlješ domov, ker za tu nima vrednosti. Tu ni prodajalci, ni gostilni, ni prav nič civilnih ljudi. Samo vojak in zemlja in hiše, katerih prebivalci so daleč, daleč. Je cerkev, pa ni Boga v nji, ni duhovnika. Ampak Bog je nad vsem tem in v srcih vseh!

Šel sem na grič in gledal na tabor in vrvenje na njem. Po beli cesti so se sprehajali in peli, pred šotori so ležali in se pogovarjali z onimi, ki so prišli danes prvič semkaj in pojdejo jutri že naprej — tja, od kjer prihaja tista večna nam že muzika — gromenje topov.

Bil je lep večer, čeprav so gromeli topovi.

Tam ob robu tabora, na griču, je le-

žal mlad fant, eden od maršbataljona. Ležal je in gledal v nebo, po katerem je plaval en sam oblak. Tam sredi tabora, med skupino prav tako mladih fantov, pa je vstajala pesem:

Pod nebom gre oblak...

Fant se je zganil.

Oblaček ti, ovčica bela...

Šel sem k njemu, da bi govoril z njim, pa nisem našel besedi, ker odtam doli so prihajale:

Če videl boš obraz,
obraz v okviru zlatih las,
glej, v duši ta obraz — nosim jaz...

Fant, korajžlo!

Pa, kako naj ti jo dam, ker meni samemu so silile solze v oči. Vzbudila jih je že dolgo porojena, pa vedno zadržana pesem. Slovenska pesem, katere že dolgo nisem čul in jo zato sprejel kot mil pozdrav iz domovine... Pesem domovine! Kako čudno moč imaš! S teboj uspava mati dete, s teboj si osvoji fant srce dekleta, s teboj na ustnih mori sedaj v strašnih bojih na nož človek človeka. In ti vzbudiš možu solze, če objameš njegovo srce daleč od domovine.

Pesem domovine, tisočkrat pozdravljena!

RUSKO URADNO OROČILO.

11. julija popoldne. Boji pri Stohodu trajajo dalje. Sovražnik, ki je potisnil naprej ojačanja in mogočno topništvo, se trdovratno brani. Na bojni črti Bredza (21 km severozahodno od Kimpolunga) — Fundul — Moldovi (15 km zahodno od Kimpolunga) smo vrgli po ljutom boju močne sovražne sile. Na nekaterih mestih je zbežal sovražnik, gonili smo ga z bajoneti. Sovražni letalci so preleteli kolodvor Zadvorice (3 km severozahodno od Stolbcev) pri železnici Minsk—Baranoviče; vrgli so 66 bomb.

Približno štetje vojnih ujetnikov in znamenj zmagoslavja, ki smo jih dobili med operacijami generala Brusilova proti nemško-avstrijski armadi od 4. junija, je dognalo sledeče število: 5620 častnikov, 266.000 vojakov, 312 topov in 866 strojnih pušk.

11. julija zvečer. Pri Stohodu se bore dalje. Sovražnik se tu ljuto bori. Istočasno letajo sovražni letalci za našo bojno črto, kjer so vrgli veliko bomb in streljali s strojnimi puškami. Sicer se položaj ni izpremenil.

12. julija popoldne. Na celi bojni črti od obali Rige do močvirij Pinsk oženj s topovi in streljanje pehote. Sovražna letala so metala bombe na kolodvor in na mesto Zamine (? najbrž Zadworice, 3 km severovzhodno od Stolbcev, morebiti tudi Savoni, 10 km južnozahodno od Stolbcev, kjer so zažgali nekaj hiš. Pri Stohodu trajajo dalje ljuti boji. Pri vasi Gruševno, severno od Hulevičev, je zopet poizkušal sovražnik preiti na desni breg, a smo ga vrgli. Ujeli smo 24 častnikov in 745 avstrijskih in nemških vojakov.

Na vzhodnem morju so zaplenili naši rušilci v Botnijskem zalivu dva velika nemška parnika; eden je vozil železno rudo, drugi je bil prazen. Naše torpedovke so vlekli ladji v pristanišče.

12. julija zvečer. Naši topovi so razkropili Nemce, ki so poizkušali razvrstiti topove proti utrdbi Uexküll.

V odseku pristave Čepakli (2 vrsti južno od Krevca) so napadli Nemci, krepko podpirani s topovi. Vrgel jih je naš protinapad.

Pri Stohodu boji s topovi. Pri vasi Kaževka se je poizkušal približati sovražnik Stohodu; odbil ga je naš ogenj.

PRI DELATINU.

Vojni tiskovni stan, 14. julija. (Poročilo vojnih poročevalcev, potrjeno po vojnem tiskovnem stanu.) Rusi so večkrat poročali, da so zasedle čete generala Lešičkega železniško križišče Delatin, kjer se odcepi od železnice črta Stanislavov. Francoski vojaški kritiki se že pečajo s položajem, ki je nastal, ker je padel Delatin. Kakor se zdaj javlja, poročilo Rusov ni resnično. Delatin leži v globini doline med obema strelskima črtama; vzhodno od mesta ležečem, do 600 metrov visokem gričevju, v mesto samo je še dober kos pota, ki so ga prehodili Rusi z negativnim uspehom. Le eni ruski stotniki se je posrečilo, da je vdrla v kraj, a so jo takoj zopet pregnali.

RUSKE GROZOVITOSTI V BUKOVINI.

Dunaj, 14. julija. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Po poročilu zanesljivega očividca so Rusi dne 22. junija v Gurahumori v vse trgovine vlomili in jih oplenili; kar niso mogli blaga proč spraviti, so je na mestu uničili. Ruski častniki so to početje mirno gledali. Dan na to so Rusi trgovine zažgali.

Kakor izpovedo begunci iz Gurahumore, so kozaki tamošnjega katoliškega župnika Morosjeviča, ki jih je prosil, naj prizaneajo tujemu blagu, tako trpinčili, da je znorel.

SMEŠNA POROČILA RUSOV O VISO-KEM ŠTEVILU UJETNIKOV.

Dunaj, 14. julija. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Včerašnje poročilo našega generalnega štaba se naknadno brani proti številkam ujetnikov, kakor to poročajo uradno Rusi in naglašajo, da te številke niso dosti nižje, kakor število vseh čet, ki so se zapletle v resne boje od 4. junija dalje.

Pristavljamo, da ni potrebno razpolagati z izvirnim gradivom, če se hoče dokazati, kako smešni so podatki Rusov. Naša severovzhodna bojna črta je dolga 450 do 500 km. Na 150 do 200 km so se zapletle čete le v obrambne boje in so odbile vse ruske napade; ostane torej le še 250 do 300 km, kjer naj bi nam bili vzeli toliko ujetnikov. V sedanji vojski, ko delujeta repetirka in strojna puška, z brzostrelnimi topovi, ne odpade, kar uči izkušnja, na en meter niti en pešec. Če kljub temu računamo, da je črta tako zasedena, da se nahaja na vsak meter po en mož, znese to za 250 do 300 km 250.000 do 300 tisoč mož. Sovražnik naj bi bil torej odvedel ujete vse naše čete v napadenih po-

stojankah do zadnjega bobnarja. A ne dovolj! Če prištevamo k številu ujetnikov še primerno množino krvavih izgub, bi ne preostal v Volinji in v vzhodni Galiciji niti en sposoben borilec, če bi tudi stala na meter dva moža, kar bi bilo za razmere izredno veliko. Namena, ki ga zasleduje sovražnik s takimi lažmi, ki jih umevali, če bi nam tega ne pojasnjevalo počenjanje ruskih odposlancev v raznih glavnih mestih nevtralnih držav. Rusi hočejo očitno z nečuvno visokim številom plena izbrisati razočaranje, ki ga je brez dvoma povzročila na zaveznike in na nevtralce Brusilova ofenziva, dasi je beležila nekaj uspehov in če tudi še ni zaključena. — Ravno tako se morejo tolmačiti strašne bajke, ki jih ruski generalni štab v nevtralnem inozemstvu namenoma širi o prestopu celih avstrijsko-ogrskih čet itd. Jasno je, da s takimi bajkami osrečujejo le bajko o življenjski nesposobnosti monarhije, kar je smatrala politika sporazuma pred vojsko za nekaj samoobsebi umevnega, a so to lahko temeljito ovrgla dejstva zadnjih dveh let.

VELIKA BITKA NA VZHODU.

Berlin, 14. julija. »Russkoe Sovo« javlja: Armada Everta je nekaj dni že zapletena v boj, ki se je razvil v veliko bitko, ki glede na besnost čisto nič ne zaostaja za boji na angleško francoski bojni črti. Evert je nujno zahteval ojačenja.

IZGUBE RUSOV.

Berlin, 13. julija. »Basel. Nachrichten« javljajo iz Petrograda: Po uradnem ruskem seznamu je padlo od 1. julija 248.000 Rusov; častnikov je padlo 14.900; med njimi 17 generalov in 39 polkovnih poveljnikov.

VOLITVE V VARŠAVI.

Volitve v varšavski mestni svet so končane že v štirih kurijah. Vse prizadete stranke so sklenile kompromis in predložile svoje kandidate s primernim številom podpisov; ti kandidati so s tem predlogom pravno že izvoljeni in formalnih volitev ni bilo treba. Tako je izvoljenih 60 mestnih svetovalcev, med njimi 27 članov centralnega narodnega odbora, ki v sebi združuje 5 zmernih in konzervativnih poljskih strank, 19 članov demokratske stranke, v kateri je več radikalnih in naprednjaških politikov; židje so dobili 14 mandatov. »Glos Narodu« piše, da je bil centralni narodni odbor nasproti demokratom preveč popustljiv. Varšavski mestni svet ne bo imel nikake enotne večine; večina bo odvisna od slučajev. V 3. kuriji (inteligencia) in v 6. splošni kuriji se bodo vršile volitve brez kompromisa. V 6. kuriji bo gotovo izvoljenih nekoliko socialistov.

RUSIJA IN ŠVEDSKA.

Stockholm, 14. julija. (Kor. ur.) »Stockholm Tidningen« pravi glede na dejstvo, da je naročeno švedskemu poslaniku v Petrogradu, naj ne protestira zgolj zato, ker se je kršila nevtralnost, marveč naj tudi zastavi in stavi predloge v zmislu člena 3 haaške pogodbe, da se morata izpustiti oba zaplenjena parnika, katera so odvedli.

POLJSKI ŠKOFJE NA RUSKEM.

Krakov, 14. julija. »Czas« poroča, da je na papeževo posredovanje ruska vlada dovolila, da se smeta vrniti v Suwalki in Kovno poljska škofa Karas in Karewicz, katera so Rusi pri umikanju vzeli s seboj. V Lucku-Zitomiru, kjer je bila škofija že pet let brez pastirja, je imenovan za katoliškega škofa dr. Ignacij Dubowski, za pomožnega škofa pa dr. Mihael Godlewski.

Vojska z Italijo.

Hudi boji med Adižo in Brento. — Naš podmorski čoln zopet potopil laško ladjo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. julija. Uradno se poroča: Živahni boji na črti med Brento in Adižo trajajo dalje. Po obstreljevanju s topovi so napadle večkrat znatne italijanske sile na več mestih našega obrambnega odseka med Cima Dieci in Monte Rasta; posebno trdovratno so se bojevali severovzhodno od Monte Rasta, kjer je izvedel sovražnik deset naskokov. Naše čete so zopet odbile vse napade z najtežjimi izgubami za sovražnika in so obdržale vse svoje postojanke. Ljuto je obstreljeval s topovi sovražnik našo črto severno od doline Posina. Pri Pasubio smo odbili močni napad sovražnika.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Dogodki na morju.

Dunaj, 14. julija. Uradno se poroča: Neki naš podmorski čoln je potopil 10. t. m. popoldne v Otrantskem prelivu laški torpedni rušilec vrste »Indomito«. Ponoči od 13. na 14. t. m. je skupina mor-

skih letal vrgla s prav dobrim učinkom veliko bomb na vojaška poslopja in kolodvorske naprave v Padovi. Letala, katera so obrambne baterije obstreljevale, so se vrnila nepoškodovana.

Poveljstvo mornarice.

Italijansko uradno poročilo.

11. julija. Glede na trajen pritisk na Tridentinskem in z ozirom na naš krepak protinapad v zgornjem delu dolin Boite in Butta in pri spodnjem delu Soče je moral sovražnik že umaknjene ali na vzhodno bojno črto odposlane čete poslati nazaj na našo bojno črto. To se je zgodilo s 3. armadnim zborom (6., 22. in 23. divizija), ki je bil že umaknjen iz prve črte in ki je bil že na tem, da odpotuje; dalje z 9. divizijo in s 187. črnovojniško brigado, ki se je že vozila. Navzočnost navedenih čet smo zopet dognali.

Včeraj živahen dvoboj s topovi v dolini Adiza. Pri Pasubio smo vzeli postojanke severno od Monte Corno, a sovražniku se je posrečilo, da nam jih je z ljutim protinapadom deloma zopet odtrgal. Ujeli smo 34 mož.

Na visoki planoti Asiago so napadli oddelki alincev sovražne postojanke v odsekih Monte Chiesa, kjer so dosegli nekaj uspehov.

Severno od Col San Giovanni smo zasedli Col degli Uccelli na severnem robu doline Cia (Vanoi).

V ozemlju Tofana je poizkušal sovražnik presenetljivo napasti postojanke, ki so jih naši osvojili 9. t. m.; sovražnika smo premagali z najtežjimi izgubami zanj; prepustil nam je zopet 30 ujetnikov in eno strojno puško.

Pri Soči delovanje s topovi in boji z bombami.

12. julija. V dolini Camonica, v Judikarijah in v dolini Ledro je sovražna artiljerija zelo ljuto delovala proti obljudenim krajem. Pri Adizi so naše čete včeraj prodrle nekoliko severno od Seravale in utrdbe Malga Zugna. Na severnem pobočju Pasubia smo zopet osvojili postojanke na Monte Corno, katere smo dne 10. julija izpraznili. V Artiški kotlini in na visoki planoti Sette comuni so naši topovi in možnarji včeraj ljuto obstreljevali sovražne postojanke na Monte Interotto do Monte Cebio. Številne sovražne baterije vseh kalibrov so odgovarjale z veliko silovitostjo. V odseku Tofana smo razstrelili mino pod sovražnimi postojankami severno od Col Bois. Ob soški bojni črti delovanje artiljerije. Naša artiljerija je zažgala tabore na pobočjih Javorščka, razkropila sovražne oddelke v dolini Idrije in povzročila eksplozijo v okolici cerkve Sv. Marija (Tolmin). Sovražni letalci so metali bombe v Latisano in povzročili požare, katere smo pa hitro pogasili. Naša letalna brodograjska so dne 10. julija bombardirala kraj Tione v Judikarijah. Dne 11. julija so bombardirala sovražna taborišča na Monte Rover, severno od Lavarone. Naši letalci so se vrnili nepoškodovani. Cadorna.

Uspehi »Novare«.

London, 13. julija. (Kor. ur.) Admirali-teta poroča: Angleški admiral v Jadranskem morju poroča, da je zadela 9. julija avstrijska križarka »Novara« na skupino angleških ribiških ladij, ki so patrolirale. Ladij »Astrum Spei« in »Clavis« sta bili potopljene, »Frigate Bird« in »Ben Bui« sta bili poškodovani, a sta se vrnili v pristanišče. Moštvo »Astrum Spei« je ujet; od moštva ostalih ladij je 10 ubitih in 8 ranjenih.

Na bojišču zopet padel italijanski general.

Lugano, 14. julija. (K. u.) Generalni major Francesco Berardi je padel te dni na čelu svoje brigade.

Bisolatti na bojišču.

Lugano, 14. julija. Bisolatti je od-potoval na bojno črto.

Italija in Grška.

Lugano, 14. julija. Sonnino se je več ur razgovarjal z ruskim in rumunskim poslanikom. »Tribuna« opozarja, da Grška v Epiru še ni začela z demobilizacijo. V Rimu raste nezaupanje v angleško in francosko politiko.

Izdajalec Battisti usmrčen.

Inomest, 14. julija. »Insbrucker Nachrichten« poročajo. Ko so ujeli bivšega poslanca Battistija, ki je služil kot alpski stotnik v italijanski armadi, se je takoj sestalo vojno sodišče. Battisti je bil včeraj vsled razsodbe po dolo-
lih nagle sodbe usmrčen.

× × ×

Iredentist dr. Battisti je pobegnil v Italijo že meseca avgusta v Tridentu, kjer je zapustil veliko dolgog. V državnem zboru je zastopal dr. Battisti tridentinski mestni volilni okraj. V Tridentu je izdal socialnodemokratski

narodni časopis »Il Popolo«. Battisti je bil tudi občinski svetnik v Tridentu. Radi političnih prestopkov je bil že dvakrat predkaznovan.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 14. jul. Veliki glavni stan: Ljut boj se je zopet razvil na obeh straneh Somme. Angleži so napadli danes jutraj v odseku, ki se razteza od malega gozda Mametz do Longueval; svoje napore so ponovili v malem gozdu Trones, kjer so že sinoči s hitrim sunkom občutno zadeli naše rezerve. Potem, ko smo odbili krvavo prvo poizkuse, se izvajajo novi napadi. Francozi so dodali s svojimi včerajšnjimi brezuspešnimi napadi pri Barleaux in zahodno od Estrees svojim številnim neuspehom zadnjih dni novo razočaranje. Niti sami, niti njih črni prijatelji niso mogli pridobiti koraka ozemlja.

Izjalovili so se zahodno od Moze poizkusil Francozov, da bi zopet osvojili, kar so izgubili. Zadržal jih je pri utrdbi Louville naš ogenj, pri utrdbi Lauffe pa popolnoma odbil.

Na ostali bojni črti smo odbili veliko patrolj in močnejših poizvedovalnih čet; nemške patrolje so privedle ujetnike pri Oulches, Beaulne in zahodno od Markircha.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

13. julija ob 11. ponoči. Poleg zelo živahnega streljanja v odseku Souville (desni breg Moze) se z bojne črte nič ne poroča.

Angleško uradno poročilo.

London, 13. julija. (K. u.) S topovi so se bojevali cel dan. Uspeh ostrih bojov pehote je bil, da nismo le zadržali sovražnega pritiska, marveč da smo tudi naše črte na važnih točkah potisnili naprej. Zaplenili smo nekaj nemških havbic in strelivo.

London, 13. julija. (K. u.) Od zadnjega poročila so se razvili v posameznih odsekih dvoboji s topovi. Boj se je nadaljeval na raznih točkah. Na neki točki naše črte se je izpremenil položaj. Nemški poizkusi, presenetljivo napadati naše strelske jarke pri La Bassee, so se odbili. Letala so delovala na obeh straneh. Vreme je bilo neugodno.

London, 14. julija. (K. u.) General Haigh brzojavljajo: Zgodaj jutraj sem napadel drugo obrambno črto sovražnika. Naše čete so udrle na štiri milje široki bojni črti v sovražne postojanke in so vzele več močno utrjenih točk. Težki boji se nadaljujejo.

Izmišljotine sovražnikov.

Berlin, 13. julija. (Kor. ur.) Listi objavljajo iz velikega glavnega stana sledeče poročilo: Od prvega dne vojske smo edini med vsemi narodi, ki se vojskujejo, brez vsake okrajšave objavljali vojna poročila vseh naših sovražnikov; mi namreč brezmejno zaupamo vztrajnosti, a naši sovražniki izrabljajo naše zaupanje. Večkrat vsak dan brzojavijo svetu svoja vojna poročila. Angleži pošiljajo, odkar se je pričela ofenziva, vsake dve uri brzojavke. Vsaka posamezna objava je po vsebini dvakrat ali trikrat večja, kakor naše enkratno dnevno poročilo. Vsi so spisani v slogu, ki nima nič skupnega z vojaško kratkim in priprostim slogom. To ni več govor vojaka, marveč to so sanjavi slavospevi. Proti resnici se razkoračujejo v imenih osvojenih vasi, gozdov in osvojenih postojank, s svojimi desetero tisoči ujetniki. Zakaj vse to? Le zato, da oslabljeno zmagoslavno zavest lastnih armad in narodov in padajoče zaupanje zaveznikov zopet dvignejo, samo da preslepe ostreje opazujoče oko nevtralcov? Ne! Povodenj teh brzojavk naj bi skozi prekope, ki smo jih sami odprli sovražniku, zadela srca nemškega naroda, izpodkopala naj bi in odnesla našo vztrajnost. A tudi ta grda igra se ne bo posrečila. Kakor se naši slavni borilci zunaj na bojni črti zmagovito branijo proti mnogokratni premoči, tako bo tudi nemški narod navalu sovražnih reklamnih brzojavk ključoval s trmo in z zaničevanjem. Spomnil se bo na to, da poročila nemškega vojnega vodstva njemu in svetu včasih ne smejo vsega povedati, da pa nikdar niso izpregovorila niti besede, ki bi ne držala nasproti najstrožji preiskavi resnice. Ponosno zaupajoč kratki, trpki, a brezpogojno zanesljivi pojasnitvi, ki jo dobi po lastnem vojnem vodstvu, bo Nemčija veliko večino sovražnih poročil pripoznala za to, kar so, za zlobno izmišljen poizkus uropati mu tisto premissljenost in zaupljivost, ki ju mora čutiti vojak za hrbtom, če hoče v brambo domovine veselo vse tvegati. Razblinile se bodo take laži sovražnika na jeklenem oklopu naše vere, v naše vojake kljub železu in ognju. Domovine tudi ocean natisnjene papirja ne bo omajal. Narod in armada sta edina v tem, da hočeta zmagati in da verujeta na zmagi.

Ogrski zaupniki kontrolirajo.
Budimpešta, 14. julija. Grof Tisza je
zopet doma. V političnih krogih se sliši

da je vladarju poročal o dogovoru z opozicijo. Grof Apponyi, Andrássy in Rakovsky pojdejo v prihodnjih dneh na Dunaj, pa ne k cesarju, ampak k zunanemu in vojnemu ministru, od katerih hočejo pojasniti v gotovih vprašanjih. Tudi grof Tisza bo zraven. Ni pa še gotovo, ali bodo po tem razgovoru želeli priti pred cesarja.

Grofi Karolyi in njegovi.

Iz Budimpešte poročajo, da secesionisti zaenkrat še ne mislijo ustanoviti posebne stranke, pač pa bodo pri vsakem vprašanju po enem govorniku zbornici povedali svoje mnenje. Karolyi misli svojo akcijo začeti šele po vojni.

Razna poročila.

Smrt junaškega princa.

Na severnem bojišču je padel junaške smrti princ Karol Lobkovic, sin kneza Zdenko Lobkovic, ki je služil kot nadporočnik v nekem ulanskem polku.

Villa proglašena predsednikom Mehike.

Genf, 14. julija. Listi poročajo iz Pariza, da so proglasili Villo njegovi podpoveljniki predsednikom Mehike, a te časti ni sprejel, češ, da se mu gre o za to, da prepodi Američane iz Mehike.

Nevarnost vojske v južni Ameriki.

Haag, 14. julija. Prejšnji diktator v Venezueli, Castro, je odpotoval v New York. Njegovo potovanje je v zvezi z nevarnostjo, da izbruhne vojska med Peru in Venezuelo na eni, med Columbijjo in Ecuadorjem na drugi strani. Tajno pogodbo, ki sta jo sklenili baje Peru in Venezuela, da pridobita veliko ozemlja, smatrat Columbia in Ecuador za sovražna čini. Pravijo, da bodo Castra izgnali iz New Yorka.

Priprave Japoncev.

Bern, 13. julija. (K. u.) Pariški »Journal« poroča, da je v hotelu »Astoria« nastanjena japonska sanitetna komisija, kjer je uredila vzorno bolnišnico, zapusti Pariz in se odpelje po najkrajši poti domov. Na nujen poziv francoske vlade, naj ostane v Parizu, je komisija izjavila, da jo potrebuje japonski »Rdeči križ«.

Ni še čas!

Ženeva. »Le Journal de Geneve« piše, da sv. stolica smatra, da še ni prišel tisti pripravi trenutek, ko bi vojaškim ponudila posredovanje ali svojo dobro službo. V tem se kurija strinja s švicarskim zveznim svetom.

Štrajk na španskem.

Madrid, 14. julija. (K. u.) »Agence Havas«: Štrajk železničarjev traja dalje. Promet se deloma vzdržuje. Na stotine železničarjev so zaprli. Kralj se je danes vrnil v Madrid. Civilne in vojaške oblasti so imele danes posvet.

Dnevne novice.

Ministrski svet se je zopet vršil na Dunaju. Trajal je dalj časa in so bili zraven vsi ministri.

Vun z iredento! Te dni je povedal svoje mišljenje c. kr. tirolski namestnik grof Toggenburg pri ustanovitvi društva za zgradbo vojaških domov na vprašanje zvestih Tirolcev, kaj naj se po vojski zgodi z iredentističnimi izdajalci dežele. Župan Inomosta, Greil, se je v svojem pozdravnem govoru dotaknil tega vprašanja in je izjavil: »Hočemo, da ostane dežela Tirolska nedeljiva in neprikrajšana. Zahtevati pa moramo, da se po sklepu miru urede razmere v naši deželi tako, da ne bo v tej z našo krvjo branjeni deželi nobenega prostora za iredento in da se mora ta dežela za vedno izčistiti od vseh nepatriotičnih elementov.« V svojem odgovoru je deželni namestnik z veselo odkritostjo povedal nekaj, kar mora veljati kot program avstrijske vlade nasproti iredenti. Rekel je: »Solnce miru bo posijalo samo na močno, srečno Avstrijo in na v zvestobi neomajljivo Tirolsko. Morem poudariti, da za »neodrešence« pri nas ne bo prostora in da so izgubili vse pravice v Tirolu za vedno, ki so krivi na nezvestem napadu naših meja, vi in vsi stojimo z eno mislijo nasproti njim.« — Kar velja za Tirolsko, to naj velja tudi za našo Primorsko. Mi vsi smo misli, da treba uničiti za vedno iredentsko gadjo zalego, ki se je redila na naših prsih in sesala našo kri. Tudi mi kličemo: »Vun z iredento na Primorskem in pravico Slovincem in Hrvatim, ki branijo avstrijsko misel!«

»Nemška enotna stranka«. »Grazer Volksblatt« piše: Eden najbolj gorečih prvoboriteljev za nemško »enotno stranko« posl. Iro je odkril, da bi bilo prezkodaj stopiti z ustanovitvijo take stranke pred javnost, ker vsled tiskovne cenzure ni mogoče dovolj govoriti o razlogih in ker še niso znani vladni sklepi glede preureditve Avstrije. To hi pa lahko vedeli tudi že prej. Ali pa je morda grozdje prekislo, ker večina nemške Narodne zveze noče sodelovati

pri »enotni stranki«. List pravi: Tudi mi pravimo, da prej ni mogoče ustvariti podlage za novo ureditev Avstrije, dokler še ni odločitve na bojiščih in dokler cenzura ne dovoli razgovora o notranjepolitičnih vprašanjih.

Imenovanja. Za nadporočnike so imenovani poročniki: Rintelen Miroslav, 26. dom. p.; Sciring Miroslav, 5. dom. p.; Vogrin Maks, 26. dom. p. — Za poročnika sta imenovana praporščaka: Semolić Milan, 5. dom. p.; Torkar Herman, 6. dom. ulanski p.

Odlikovanja. Red železne krone 3. vrste za vojno dekoracijo je dobil poročnik 26. dom. p. Karol Kaiser. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste za vojno dekoracijo je dobil pri železniški nesreči zadobljenim ranam podlegli črnovojniški nadporočnik Franc Golli, pri črnovoj. želez. varstvenem bataljonu. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: nadporočnik 3. dom. p. Josip Griendl pri 26. dom. p.; nadporočnik 5. d. p. Bertold Kleinzeller; črnovoj. nadporočnik 26. črnovoj. pp. Adolf Fohl; poročnika 5. dom. p. Stanko Pelc in Alojzij Ransdorf; poročnik 4. dom. p. Maks Kovač, pri kombiniranem dom. baonu. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila črnovoj. inženir Franc Tomišek in višji zdravnik dr. Edvard Urbančič. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik rač. vodja 26. dom. p. Alojzij Šijanec, pri črnovoj. okrožnem poveljstvu št. 33. — Vdružit je dobil srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste stražmojster Tavčar Martin, pri orož. poveljstvu v Kaštelu novem. — Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil desetik 27. d. p. Zorzin Kornelij, pridelen 13. dom. p.

Smrt zaslužnega slovenskega benediktinca. V Št. Pavlu na Koroškem je dne 14. julija t. l. ob 8. uri zjutraj umrl knezoškofijski svetnik in biviši ekonom samostana v Št. Pavlu č. p. Franc Sal. Pirc v starosti 75 let. Rojen v Št. Jerneju na Dolenjskem kot sin premožnih staršev je po končanih gimnazijskih naukah vstopil l. 1861. v benediktinski samostan v Št. Pavlu. Ko je bil l. 1866. posvečen za mašnika, so ga predstojniki poslali na vseučilišče v Gradec, kjer je več let poslušal predavanja iz zgodovine in slovanske filologije. Vrnivši se v Št. Pavel je tri leta učil na tamošnji gimnaziji, nato je pa bil skozi 20 let prefekt. L. 1891. je postal samostanski ekonom, katero službo je opravljal do l. 1910. Pirc je bil vsled svoje ljubeznivosti in dobrosrčnosti splošno priljubljen. Bil je do smrti zaveden Slovenec. Svetila mu večna luč!

Črnovojniški rojstnega letnika 1897, vpoklik 1. avgusta 1916. Prosvici za prostovoljni vstop v c. in kr. armado ali v c. kr. deželno brambo rojstnega letnika 1897 se z ozirom na vpoklik dne 1. avgusta 1916 opozarjajo, naj nemudoma vložijo popolnoma opremljene prošnje za podelitev vsprejemnega dovolila brez oziroma na izid prebiranja, ki se morebiti še ni vršilo. Prošnje je vložiti: za pehotne in lovške čete pri nadomestnih poveljstvih, za sanitetske čete pri sanitetskem poveljstvu, za vse ostale pri vojaškem poveljstvu. Za ostale rojstne letnike se priporoča, počakati na izid črnovojniškega prebiranja in šele nato vložiti prošnjo.

Vojaške delavske partije za žetev in mlatev. Vojno ministrstvo je v tem oziru izdalo nekaj izprememb: Poljedelski delavci (tedaj ne samostojni kmetovalci ali mali posestniki in njihovi sinovi) v bodoče načeloma ne bodo dobivali dopustov, ampak jih bodo prideljevali vojaškim delavskim partijam. Ustanovili bodo posebne oddelke za mlatev.

O bombardiranju Šibenika so poročali nekateri zunanji listi »Naše Jedinstvo« poroča, da v tem, ni besedice resnice.

Za domovino. Dne 12. junija je padel na italijanskem bojišču učiteljski kandidat rez. poročnik Jurij Šumnik iz Dvora pri Smihelu na Koroškem. — Koroški Slovenec g. Vinko Mörendorfer je poslan na Dunaj k operaciji. — Na laškem bojišču je padel Štefan Golob p. d. Kafarnik, posestnik v Laporju.

Promet z zasebnimi vojno-poštnimi zavetki je nadalje ustanovljen na sledeče vojnopoštne urade: 6, 10, 14, 20, 28, 37, 41, 43, 76, 78, 81, 85, 91, 103, 109, 119, 138, 146, 148, 210, 228, 230, 301, 301/II, 301/III, 303, 305, 306, 309, 310, 311, 312, 314, 320, 321, 322, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 609 in 614.

Bukovinskih uradnikov je predvčerajšnjim pripeljal na Dunaj poseben vlak 350. Deželna vlada se je preselila na Sedmograško.

V tovarni v Goričanah pri Medvodah se je včeraj težko poškodoval 16 let stari Janez Zevnik, tesarski vajenec iz Podreča. Padel je z neke lesene ograje, ki je bila najbrže trhla ter se vsled tega zrušila, kakih 5 m globoko ter si močno poškodoval glavo in hrbet. Ponesrečil je pri delu, ko je trgal neke stare deske. Njegov go-

spodar Jakob Ločniškar ga je takoj pripeljal v tukajšnjo deželno bolnico.

10kronski bankovci iz l. 1910. »Wiener Ztg.« prinaša razglas avstroogrške banke o izmenjavi nerabnih in delni odškodnini poškodovanih 10kronskih bankovcev iz l. 1910.

Iz ruskega ujetništva se je oglašil uslužbenec katol. tiskarne Ivan Krnec iz Št. Vida. Zaposlen je v nekem rudniku v Zoltovi Reki, občina Werchnejneprowsk v guberniji Jekaterinoslav.

Vihar v Dunajskem Novem Mestu. Uradno se javlja, da je zahteval vihar 237 žrtev in sicer 28 mrtvih, 17 nevarno ranjenih in 192 lahko ranjenih. Škode je povzročil vihar 3 in pol milijona kron.

Ljubljanske novice.

Ij Predavanje o skrbi za invalide s sklopičnimi in kinoslikami. Opozarjamo še enkrat na velezanimivo slovensko predavanje polkovnega zdravnika dr. Rusa, ki se vrši danes v soboto ob pol 8. uri zvečer v »Kino Central« v deželnem gledališču. Vstop je prost, vendar se pri vstopu sprejemajo prostovoljni darovi za soško armado. Nad vse bo zanimiv film, ki kaže čudovito delo proteze, ki da invalidu zopet nazaj delo. Nobena pisana beseda ne more občinstvo tako zainteresirati za dobro in plemenito stvar kot ta film. Pričakovati je torej najboljše udeležbe iz vseh slojev.

Ij Zavod za pospeševanje obrti opozarja še posebej na važnost predavanja g. polkovnega zdravnika dr. Mavricija Rusa o preskrbi invalidov, ki se bo vršilo v soboto, dne 15. julija ob pol 8. uri zvečer v prostorih deželnega gledališča. To predavanje, ki se bo vršilo v slovenskem jeziku, ima ravno za obrtnike velik pomen, ker morajo vsi računati s tem, da bodo spričo pomanjkanja drugih kvalificiranih obrtnih delavcev morali prevzeti v delo v mnogih slučajih invalidov. V najnujnejšem interesu tako obrtnega delodajalca kakor delojemalca leži, da se vsi seznajajo z možnostmi, v kolikor da se dajo razna obrtna dela izvrševati z invalidi, oziroma v koliko da se morejo izpopolnjevati v ročni spretnosti z umetnimi členi.

Ij Oddaja kovinaste posode v vojne namene. Vse stranke, ki imajo oddati kovinasto posodo, se opozarjajo v lastnem interesu, da je zanje mnogo bolj pripravno, da vso posodo same prinesejo v prodajo zato pooblaščenim tvrdkam, t. j. Štupica, Sušnik, Schneider & Verovšek in Nagy. Kdor bode posodo oddal na magistratu, bode tam gotovo moral čakati, v tem, ko pride v navedenih trgovinah takoj na vrsto. Posodo se pa v trgovinah zamore oddati le pred 18. t. m.

Ij Živko Tavčar. V daljni tujini je našel v hrabrem boju za domovino dne 16. junija t. l. od sovražne krogle zadet, prerano smrt enoletni prostovoljec, korporal kadetni aspirant g. Živko Tavčar. Za njim žalujejo neutešljivi starši, sestra, drugi sorodniki ter mnogobrojni prijatelji in znanci. V cvetu mladosti je dal svoje življenje; nemila usoda ga je ugrabila in mu uničila vse nade na lepo bodočnost. V laškem govorju, na 1679 m visoki Malga Fossatti počiva v lično in pozorno od slovenskih vojakov napravljenem grobu, ki ga je slovenski praporščak v ljubavi do padlega rojaka okrasil s planinkami. Vzgleden sin in brat, marljiv učenec, navdušen vojak, zvest prijatelj, živahen družabnik, postrežljiv in prikupljiv, bo vsakomur, kdor ga je imel priliko poznati, ostal v prijaznem spominu. Počivaj v miru; do svidenja!

Ij Potres. Minulo noč so zaznamovali vsi aparati tukajšnje potresne opazovalnice zelo močan bližnji potres iz daljave 120 km. Začetek tresenja ob 10. uri 28 minut 16 sekund, najhujše tresenje ob 10. uri 28 minut, 40 sekund, konec tresenja proti 10. uri 40 minut. V Ljubljani se je potres precej močno čutil.

Ij Katoliško društvo delavk priredi jutri, dne 16. julija 1916. vojno pobožnost na Šmarni gori. Po prihodu na goro tiha maša s skupnim sv. obhajilom, nato govor in sv. maša, pri kateri poje društveni zbor. Popoldne kratek nagovor in pete litanijske M. B. Pobožnost se vrši ob vsakem vremenu.

Ij Umrli so v Ljubljani: Rozalija Vidic, delavka, 51 let. — Mihaela Primožič, rejenka, 2 meseca. — Ana Ravnik, hči železniškega sprevodnika, 11 let. — Rudolf Sartori, vojni mojster v p., 55 let. — Sestra Neža Albrecher, usmiljenka, 52 let. — Marija Piršič, branjevka, 82 let.

Ij Nočnega miru si žele stanovančci Škofje ulice in okolice. Že večkrat so bile pritožbe med občinstvom, toda go-

tovi ljudje, ki imajo menda čas za podnevni počitek, se ne brigajo za nas, ki bi radi ponoči imeli mir, ker imamo čez dan delo. V četrtek ponoči je bilo naravnost grozno kričanje, da so sosede ogorčeni vstajali in hiteli k oknom. Pač bi bilo umestno, da ljudje tudi policijske stražnike ubogajo, če jih svara, kadar razgrajajo, ne pa da obetajo s pritožbo, ki je gotovo neopravičena.

Ij Ponesrečena vajenca. V trgovini Schneider & Verovšek na Dunajski cesti sta včeraj ključavničarska vajenca po 15 let stara, Janko Merhar iz Vižmarjev št. 19 in Anton Schweiger iz Gorjupove ulice št. 10 izbirala pločevino za v delavnico svojega mojstra Avgusta Martinčič. Ker so bili kosi veliki in težki, jima je eden padel ter znatno poškodoval prvega levo nogo nad kolenom, drugemu pa zlomil desno v stegnu. Oba se zdravita v dež. bolnici.

Ij Črna denarnica, v kateri je bil spominski zlatnik, bankovec za 20 K in 6—7 K drobiža se je izgubila včeraj zvečer ob 7. uri z dvojnati ključem vred na Franca Jožeta cesti od hiše št. 16 do trgovine Maček & Co. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda v našem upravištvu.

Izšla je deveta skupina razglednic »Vojska v slikah«

obsegajoča 8 izvirnih slik: »Soči« z nadvojvodom Evgenom, »Soči« z zmagovitim generalnim polkovnikom Svetozarom Boroevičem, »Odlikovanje«, »Ti osrečili jo hoti«, »Krvavo solnce«, »Rožmarin«, »Slovenska deklica«, »Nekoč v starih časih«. Prve 4 slike so trobarvne, ostale enobarvne. — Izmed vseh doslej izšlih skupin lahko trdimo, da je sedanja skupina najljubša. Slovenci! Poslušajte se pridno domačega izdelka.

Uprava Ilustr. Glasnika.

Primorske novice.

Iz duhovniške službe v tržaški škofiji. Novomašnik č. g. Požar je imenovan za župnega kooperatorja v Sežani namesto č. g. Malalana, ki je stopil v vojno službo kot kurat; novomašnik č. g. Duklić gre kot župni kooperator v Kastav.

Odprava deželne italijanske realne gimnazije v Pazinu. Uradno se poroča: C. kr. državna realna gimnazija z laškimi učnim jezikom v Pulju, ustanovljena l. 1898. a izpopolnjena l. 1914—15. z otvoritvijo osmega razreda in c. kr. državna gimnazija v Kopru, tudi z laškimi učnim jezikom, zadostujeta popolnoma potrebi srednješolskega poučevanja v Istri. Nadaljni obstanek deželne realne gimnazije s 7. razredi v Pazinu se ne zdi zaradi tega nič več potrebnim, kakor potrjuje to tudi pojava hiperprodukcije srednješolskih dijakov, ki se opaža zadnja leta v deželi, od katerih so mnogi dokončali a mnogi zopet ne dokončali nauk. Ker se znatni stroški, potrebni za vzdrževanje tega zavoda ne zde nič več opravičljivim, je sklenila deželna upravska komisija, da se imenovani zavod odpravi koncem tega šolskega leta t. j. z dne 15. septembra 1916. Deželna upravska komisija bo vzela v pretes vprašanje ustanovitve nižje poljedelske šole v Pazinu. — Predsednik: Lasciac m. p.

Iz Rocola pri Trstu. V nedeljo 16. julija bo daroval prvo sv. mašo g. dr. Anton Slamič, rocolski narodnjak. Naša najiskrenejša voščila!

Premestitev. C. kr. namestništveni svetnik Fabrizi v Trstu, vodja istoimenskega urada, je premeščen na namestništvo v Trst in prevzame posle odislega nam. svetnika Henriqueza. Vodstvo urada c. kr. namestništvenega svetnika v Trstu je prevzel dr. Schneider, bivši voditelj c. kr. okrajnega glavarstva v Gradišču.

Vihar v Trstu, ki je divjal 12. t. m., je napravil škodo le na vinogradih. Preobrnil je tudi neko staro karkaso in jo potopil.

Hrano, in sicer kosilo po 60 vin. in večerjo po 30 vin., bo pričela dajati tržaška aprovizacijska komisija dne 24. t. m. Oni, ki so se vpisali, naj poprej izročijo komisiji v dotični restavraciji svoje izkaznice za živež.

Tramvajsko progo v Trstu bodo otvorili tudi na progi Sette fontane — Rojan. Zico že napeljavajo.

Umrli je včeraj v Trstu v mestni bolnišnici po nedolgi in mučni bolezni Lovren Pregelj, šolski sluga na c. kr. pripravnici za srednje šole v Trstu.

Za maturante. Na navtičnem oddelku c. kr. trgovske akademije v Tr

stu se vrši vsako leto tečaj za dijake, ki so prestali zrelostno izkušnjo na neki srednji šoli v Avstriji ter se žele posvetiti brodarstvu. Učni jezik je italijanski. Več ur na teden se poučujejo izključno navični predmeti. Kandidati, ki prihajajo z zavodov, kjer učni jezik ni italijanski, se morajo tekom leta udeleževati pouka v italijanščini ter koncem leta položiti izpit iz tega predmeta, drugi dijaki pa morajo ob končnem izpitu dokazati znanje nemščine v predpisani meri. Vpisi v poletni tečaj se vrše 14. julija od 9. dopoldne do 1. ure popoldne.

Cena brejih krav. Vojaška oblast naznanja, da bo cena brejih krav, ki se prodajajo na Opčinah, od 10. julija naprej po 2 K 40 h za kilogram.

Goriški begunec vtonil v Savi. Dne 8. julija so v Dolskem potegnili iz Save truplo dečka Celestina Hledeta, ki je vtonil v Savi pri Tomačevem dne 2. julija. Dečka so pokopali pri Sv. Agati.

Vročina v Trstu je v ponedeljek, dne 11. t. m., dosegla 42 stopinj C.

Ženske v Trstu so pričele izvrševati brivsko obrt. To je posledica pomanjkanja moških moči.

Dvakrat žalostna smrt. V neki tolerančni hiši v Trstu se je ustrelil 24letni mornar Ivan Kloss. Bil je na mestu mrtev.

Iz Nemčije.

»Mirovni odsek« v Nemčiji. Berlin, 14. julija. »Deutsche Tagesztg.« piše: Z ozirom na ustanovitev narodnega odbora, ki hoče buditi enotno razumevanje za časten mir, ki zagotavlja Nemčiji varno bodočnost, omenjamo, da že celo leto obstoja »neodvisni odsek za nemški mir«, ki hoče razširjati prepričanje o potrebi »nemškega« miru. Dosedaj odsek ni mogel javno delovati, čeprav šteje na tisoče zaupnikov, sedaj pa zahteva enako pravico kakor narodni odbor.

Boj proti kanclerju.

Kolín, 14. julija. (Kor. ur.) Pod naslovom »Zaupnica« piše »Köln. Ztg.« o gonji proti kanclerju: Mi in z nami še dosti nemških mož smo mnenja, da je naša prokleta dolžnost proti domovini, da podpiramo in držimo vodilnega državnika in se zbiramo okoli njega tem bolj, čim večja nevarnost mu grozi. Kaj imamo v kanclerju, vemo: moža, ki zvesto in prav v neumornem izpolnjevanju dolžnosti stoji na krmilu in modro in varno krmari državno ladjo. Kdor more dokazati, da boljše razume, naj stopi naprej.

Kancler kliče voditelje.

Frankobrod, 15. julija. »Frankf. Ztg.« poroča: Za prihodnjo soboto je kancler poklical na razgovor po enega voditelja večjih strank. Gre se menda za običajne razgovore.

Lord Cecil o vojnih ciljih kanclerja.

Frankobrod, 14. julija. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Basla: Na vprašanje je lord Cecil v zbornici poslancev odgovoril, da vlada ne ve, ali nemški kancler zastopa stališče svoje vlade, če pravi, da odklanja vsako aneksijo. Nemška vlada mora pač sama povedati svoje namene, če to želi. Angleška vlada nima prav nobenega sredstva, da pride do tozadevnih pojasnil.

Poljska.

Berlin, 14. julija. »Berliner Tageblatt« poroča: »Berliner Polit. Nachrichten« poročajo, po vsem videzu oficijozno navdihnjenje:

Med najtežje probleme, katere je treba rešiti še pred sklepom miru, spada brezdvomno bodoča ureditev Poljske. Brezdvomno je po kanclerjevih izjavah v zbornici, da tista zemlja ne pride več pod rusko gospodstvo. Toda njen bodoči državni red je z ozirom na velike nemške in avstrijske interese zelo težavna stvar. Z rešitvijo tega vprašanja se obe vladi skupno pečata kot prijateljski zaveznici. Toda pogajanja še visijo. Jasno je, da ne bi pospeševalo njihovega zadovoljivega zaključka, če bi poljsko vprašanje postalo predmet razprav v široki javnosti, kajti pri tem bi se sedaj brez dvoma pokazalo toliko dalekosežnih nasprotij v nazorih, da bi to samo oviralo rešitev vprašanja. Zato gotovo ne bomo napeno domnevali, da je edern razlogov, zakaj so cenzuro o razpravljanju vojnih ciljev samo omlili ne pa popolnoma dovolili, tudi dejstvo, da še niso končana pogajanja o državni ureditvi Poljske.

Za smeh in kratek čas.

Čudno. Šetletni Francek: »Mamica, povejte mi, kje pa ste bili rojeni?« — Mati: »V Novem mestu.« — Francek: »In jaz v Ljubljani, kaj ne?« — Mati: »Da.« — Francek: »In kje je bil pa tatek rojen?« — Mati: »V Trstu.« —

Francek (zamišljen): »Čudno, kako smo se tako skupaj znašli!«

Odrezal se je. Sodnik: »Tako mlad še, pa že dvanaestkrat predkaznovan! Zdi se mi, da ste že temeljito izkvarjeni. To so posledice slabe družbine.« — Polde: »Je že mogoče. Imam neprestano opraviti z oblastmi.«

Na prebiranju. »Kaj pa ste?« — »Privatni docent.« — »Strela, ste se pa zgodaj umaknili v zasebno življenje.«

Prebral si je. A: »No, torej boš poročil Dano?« — B: »Hm, izvedel sem, da izda po 8000 K na leto za svoje obleke in...« — A: »Torej se ne poročiš?« — B: »O pač, ampak z njeno šiviljo.«

Previden črnovojnik. Črnovojniki pridejo utrjeni in zdelani na počivališče. Tone Debelak se takoj vleže in začne smrčati. Nenadoma pa zakliče svojemu tovarišu: »Ako bi bil med tem sklenjen mir, me gotovo pokličijo!«

Lepo in lepše. Stric: »Kaj ne, Mirko, na mojem kolenu je lepo jezdit?« — Mirko: »O, da; ampak včeraj je bilo še lepše: jezdil sem pravega osla.«

Samo enkrat. Gospod: »Zakaj ste pa bili iz svoje zadnje službe odpušeni?« — Sluga: »Ker sem bil samo enkrat pijan.« — Gospod: »Koliko časa ste pa bili v službi?« — Sluga: »En dan.«

Rženi rožički, tudi cveki, rožič, žitni rožič, vranji parkelj, plen in smetnja, vo žito imenovano, je nekak plevel, (gli-va), kateri se rodi na rženem klasju, je kake 3 cm dolg in moli kakor podolgast, črn, rogu podoben izrastek iz rženega klasa. Ker vsebujejo ti rožički zelo hud strup, se morajo iz rži, predno se da ta mleti, očistiti. Zavžeta ržena moka, v kateri so ti rožički zmeleti, je zdravju zelo škodljiva, ker nastanejo hude bolečine okoli srca, v črevesih in želodcu, kakor tudi nastane takozvana žitna božjast. — Zato se kmetovalcem, kakor tudi mlinarjem priporoča te rožičke pred mletvijo iz rži izbrati, jih posušiti in ker se letos dobro prodajo, prodati. — Kupi jih trdka R. Luckmann prej Jos. Leuz nasl. Ljubljana, Ahacljeva cesta št. 10, katera tudi kupuje druga raznovrstna zelišča itd.

V vojaško službovanje zopet vpo-ključena družabnika trdke Čuha & Jesih, »Pod Trančo« vljudno javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

ZAHVALA.

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom nenadomestne izgube našega iskrenoljubljenega, nepozabnega sina, oziroma brata, ženina in svaka, gospoda

Joškota Rojnik

izrekamo tem potom vsem, zlasti prečistemu gospodu vojnemu kuratu M. Kranjc-u in vsem drugim prečistim gospodom, ki so se našega ljubljence spominjali v sv. mašah, kakor vsem njegovim tovarišem na bojnem polju ter sploh vsem njegovim prijateljem in znancem najpriširnejšo zahvalo.

Bog povrni!

Braslovče, 12. julija 1916.

Rodbina Rojnik.

Naravna

BILINSKA
KISLA VODA

naibogatejši alkalični (natron litijev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinska« izvolite vprašati hišnega zdravnika.

Občni zbor kmečke hranilnice in posojilnice v Komnu

reg. zadruga z neomejeno zavezo

se bode vršil dne 6. avgusta 1916 ob 4. popoldne v župnišću v Komnu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrditev letnih rač. zaključkov za upravní leti 1914 in 1915.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti in poročilo o reviziji.

V slučaju, da bi bil ta občni zbor nesklepen, skliče se ob pol 5. popoldne istega dne, na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, kateri sme brezpopojno sklepati v zmislu § 33 zadrughnih pravil.

Načelstvo.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Kranju je razsodila o obtožbi opravitelja državnega pravdnštva zoper Jakoba Gorjanc zaradi prestopka po § 14 št. 1 ces. naredbe z dne 7. avgusta 1915. št. 228 d. z. v navzočnosti opravitelja državnega pravdnštva g. R. Peterlina kakor javnega obtožitelja, obtoženca Gorjanc Jakoba po danes dognani glavni razpravi po predlogu javnega obtožitelja, naj se obtoženec kaznuje tako:

Gorjanc Jakob, sploh Sprajcar, 56 let star, roj. na Britofu, kat. oženjen, posestnik in gostilničar na Primskovem št. 69, nekaznovan, je kriv, da je meseca aprila 1916 na Primskovem zahteval zn 500 kg krompirja a 15 K; torej zahteval izkoriščujoč izredne razmere, združene z vojnim stanjem za neobhodno potrebne reči očitno čezmerne cene in je s tem zakrivil prestopok po § 14 št. 1 ces. nar. z dne 7. avgusta 1915. št. 228 d. z. in se po § 14 cit. naredbe z uporabo § 286 kz. obsoja v kazni 24 ur zapore in 100 K denarne globe, v slučaju neiztirjivosti v nadaljnjih 10 dni zapore in po § 389 kpr. v povračilo stroškov kazenskega postopanja.

C. kr. okrajno sodišče Kranj,
odd. I. dne 5. julija 1916.

Kupim HIŠICO

malo, v Ljubljani ali predmestju, vredno do K 8000. Ponudbe takoj s ceno na upravo »Slovenca« pod »1916.«

Iz proste roke se prodaja

HIŠA

s 5 stanovanji, hlevom za 3 konje, kolnico in 2 kletima. Več se izve Jenkova ul. 14, Ljubljana.

Poštena in pridna popolnoma izvežbana

KUHARICA

stara 40 let si išče primerne službe v kakem župnišču. — Pisma se prosijo na naslov: M. K. Prevoje 42, Lukovica pri Domžalah.

Kupim malo posestvo ali enonadstropno hišo

z velikim vrtom blizu cerkve in žel. Ponudbe na: Ivana Gros, Uprava »Slovenca.«

VILA

z arondiranim zemljiščem 8 1/2 oralov v lepi okolici, se prodaja. Vprašanja na administracijo tega lega lista pod »VILA«. - - - - - 1644

Krapina

-toplice zdravijo: protin, reumo, ischias.

1069

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Vsemogočnemu dopadlo našega ljubljene soproga, oziroma očeta, brata, tasta in strica, gospoda

Mihaela Jakšè
posestnika, gostilničarja, lesotrzca itd.

po daljši, mučni bolezní, večkrat previdenega s tolažilil svete vere, v 60. letu starosti, danes dne 14. julija 1916 ob 1/2 12. uri dopoldne poklicati k Sebi.

Pogreb nezabnega nam dragega rajnika bo v nedeljo, dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Bodi nepozabnemu ohranjen blag spomin.

Rob, dne 14. julija 1916.

Globoko žalujoči ostali.

Potrjim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog in oče, gospod

Mag. ph. Danilo Pirc

danes, dne 12. julija ob 10. uri dopoldne, po kratki bolezní v 49. letu starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče izdihnil svojo blago dušo v sanatoriju dr. Hansa v Gradcu.

Pogreb se vrši v petek, dne 14. julija 1916 ob 4. uri popoldne iz sanatorija na graško pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Barbare v Idriji.

V Idriji, dne 12. julija 1916.

Zofija Pir, soproga. — Kristina, Toni, Erna, Dani, Branko, otroci.

Brez drugega obvestila.

2 lepi meblovani

1649

SOBI

v sredini mesta blizu glavne pošte se takoj odda. Naslov pove upr. Slovenca.

Dobro ohranjen

Pisalni Stroj

se ceno prodaja. GRADIŠČE, 15. I. levo.

Vsakovrstno

1414

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu
pošta Domžale pri Ljubljani.

Krojaškega učenca

sprejme I. Tomazin, Naklo na Gorenjskem.

Odda se zastopstvo

čistila za čevlje

že vpeljane znamke proti dobri proviziji kot postranski zaslužek, primerno spec. potnikom. Ponudbe na upravo lista pod šifro Takoj 1340.

Razpisuje se služba

organista-cerkvenika

v Dolu pri Ljubljani. Dohodki: prosto stanovanje, vžitek iz njive, žitna bera in v denarju. Oglasi na: Župni urad v Dolu pri Ljubljani.

Dekle,

staro 20 let, popolnoma izučena šivilja in tudi nekoliko izvežbana v trgovini, zmožna slovenskega in nemškega jezika, želi službe v kaki trgovini. Pisma se naj pošljejo pod: »Šivilja, poštno ležeče Lukovica pri Domžalah.«

V specerijsko trgovino želi vstopiti kot

učenka

17 let stara deklica s primerno šolsko izobrazbo, najraje v Ljubljani. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 1633.

Prav lepi, suhi, 2 m dolgi

orehovi tramiokolu 30 kub. metrov, se ceno prodajo
Vpraša naj se: **Franciščanka ul. 8. - 1647**

Sprejme se

prodajalkaizurjena v vseh strokah mešane trgovine.
V korespondenci in knjigovodstvu izurjena
imajo prednost. Naslov pove uprava lista
pod »Prodajalka« št. 1553.**Gospodična**ki je do sedaj službovala v trafiki in lo-
teriji in je izurjena tudi v šivanju, želi
premeniti službo, gre tudi na deželo. Po-
nudbe pod šifro, »poštena in zanesljiva
1622« na upravo lista.

Zaradi preselitve se proda iz proste roke

enonadstropna hišav kateri se nahaja gostilna, mesarija in preno-
čišče. Hiša se nahaja v sredini nekega mesta na
Dolenjskem, in v najboljšem stanu. Proda se
tudi vsa oprava. Cena 13.000 K. — Lahko se
tudi polovica vknjiži. — Natančna pojasnila v
— Ljubljani, v gostilni Sv. Jakoba trg. št. 5. —**Orožnik**vpokojen, trgovine vajen, samski, vojaščinu po-
polnoma prost, srednje starosti, z večletno
prakso pisarniških del išče primerne službe v
mestu še rajši bi šel na deželo. — Naslov pove
upravnistvo Slovenca pod št. 1613.

Izobraženo, pošteno

deklevešča vseh domačih opravil želi službe k otro-
kom ali pa tudi kot služkinja k boljši družini.
Naslov pove uprava pod »Zanesljiva, št. 1631«.**Prazne vreče**vsake vrste in v vsaki množini kupi
in plača po najvišjih cenah trg. firma
J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko.

Istotam se sprejmeta

trgovski pomočnik**učenec****TRGOVSKI SOTRUDNIK**mešane stroke, vajen tudi manufakturne trgo-
vine ter lesne trgovine, vojaščinu prost, želi
sedanje mesto premeniti v kako večjo mešano
trgovino, ali pa prevzema trgovino. Ponudbe
— pod »Trgovci 1623« na upravo tega lista. —**Prosene mekine**

ima na prodaj mlin

H. HECHTBERGER pošta DomžalePri gradnji tovarne v Tesliću (Bosna)
sprejme se**20 do 25 dobrih zidarjev**

proti plači 80 do 100 vinarjav na uro

delo od 10 do 11 ur dnevno. Zidarji preko 40 let
idejo lahko na nabor, oni mlajši četudi potrjeni za
vojaščino, so tu oproščeni vojaštva za dobo dela.
Delo bo trajalo do božiča. Pismena vprašanja na

stavbeno podjetje

Adam Till, Teslić Bosna.**Prodaja hiše**Prostornata hiša na Poljanskem predmestju
z več gospodarskimi poslopi, ki se lahko upo-
rabljajo za skladišča z dvoriščem in sadovnja-
kom, slednji sposoben za stavbišča, se zaradi
družinskih razmer pod ugodnimi pogoji proda.
Poizve se pri pospodu **Dr. Otonu Vailent-**
schag-u, odvetniku v Ljubljani Franca Jo-
žefa cesta št. 5. 1021**Zenitna ponudba.**35 letni orožnik v pokoju, vojaščinu popol-
noma prost, z nekoliko premoženja v gotovini,
trgovsko izobražen, išče tem potom žensko do
35 let staro v svrhu poročitve, katera ima 5 do
10 tisoč denarja ali že vpeljana bodisi v krat-
kem podedovano kakršnokoli trgovino. Ženske
na deželi imajo prednost. — Ponudbe sprejema
— upravnistvo »Slovenca pod št. 1614. —**Lončene peči**

1564

in

štedilnikise dobijo po zmernih cenah dokler je
še kaj zaloge.**Ivan Gregorc, Mengeš**1625 Ker mi je ravnokar dospela
večja množina inozemskega
in tuzemskega modnega suk-
nja za obleke, površnike, naj-
finejše modne hlače, kakor
tudi sukna za damske kostu-
me, si dovoli spodaj podpisa-
na trdka cenjene odjemalce
uljudno vabiti na ogled svoje
zaloge.Jamstvo za najfinejše, solid-
no, elegantno izdelovanje.

Z velespoštovanjem

Frid. Polheimer
Gradišče št. 4Neznosne nadloge uši — rešijo
vojaka zanesljivo in trajno**Sadnikar-jeve vrečice**

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hoče-
var, lekarna, Vrhnika; J. Koschir („Pri Orlu“),
Kamnik. 43

Brez zvišanja cen radi velike zaloge!

Brtev, zelo fina kakovost, takoj vpo-
rabna, K 3'—, 4'—, 5'—, 6'—, Brivski
aparat v eleg. nikeln. embaluži s 6 rezerv.
rezili K 6'— in K 8'60, v fini kaseti z
zrcalom, čopičem itd. s 6 la rezili K 7'50
in K 12'—, Najbolj. l. spec. Jamstv. re-
zila, tucat K 3'60, l. solin. lasestriznik z
dvema premikaln. glavnikoma K 7'50. Po-
šilja se po povzetju. Posiljanje na vojo
pošto proti vnosni zvezi in K 1 — za
poštino. Specialna trdka za solinsko je-
kieno blago**A. WEISBERG, Dunaj II.**

Untere Donaustrasse 23, odd. IV.

Katalogi in engros-ceniki za trgovce za-
stoj. Zastopniki se iščejo. Slovensko do-
pisovanje.

906

Najcenejše

dežnike in**solnčnike**

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini**Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,****Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4**

Popravila točno in ceno.

1640

V neizmerni bolesi naznanjamo vsem sorodnikom, prija-
teljem in znancem, da je naš preljubi, nepozabni sin, odnosno
brat**Živko Tavčar**enoletni prostovoljec, korporal, kadetni aspirant gorskega
artiljerijskega polkadne 16. junija junaške smrti padel na tirolskem bojišču. Svoje
zadnje počivališče je našel v visokem italiskem gorovju na
Malga Fosetta.Sveta maša zadušnica se bode darovala v ponedeljek
dne 17. julija, ob deseti uri v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

V Ljubljani, dne 15. julija 1916.

Profesor Alojzij in Viktorina Tavčar, starši.**Danica Tavčar, sestra.**

1639

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani sin, brat, svak,
stric, gospod**KARL TERPIN**

enoletni prostovoljec domobranskega pešpolka

dne 4. julija t. l. na gališkem bojišču padel častne smrti, v sta-
rosti 20 let. Pokopan je istotam.

Mlademu junaku časten spomin!

Idrija, dne 12. julija 1916.

Žalujoča rodbina Terpinova.

1642

Naznanilo.Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani se v prihodnjem šolskem letu 1916/17 otvori
pouk najbrže samo na oddelkih:

- Strokovna šola za lesno in kameneno kiparstvo;
- Ženska obrtna s strokovnimi šolami za perilo, za obleke in za
vezenje;
- Javna risarska in modelirska šola.

Za vsprejem v oddelka a) in b) se zahteva starost 14 let in dovršena ljudska šola. V
oddelek c) je vstop splošno, osobito pa obrtnikom, dovoljen.Pričetek pouka na ostalih oddelkih (mojstrske šole za mehanično-tehnične obrte in za
elektrotehniko, stavbno-obrtna šola, mojstrska šola za mizarje, specialni kurzi) je še negotov
in bode pozneje objavljen.

V Ljubljani, 15. julija 1916.

C. kr. ravnateljstvo.

Pod zelo ugodnimi pogoji se proda

večje posestvoIsto leži v litijem okraju ter obstoji iz
hiše z več gospodarskimi poslopji in okroglo
60 oralov sveta. Pojasnila daje **Kmetska**
posojilnica ljublj. okolice v Ljubljani.

C. in kr. dvorni založniki

A. ZANKL-SINOVI

tovarna kemičnih barv, lakov in firnežev

Resljeva cesta 1 **LJUBLJANA** Marijin trg 1priporočajo vse vrste oljnatih, suhih, emalnih in fasadnih barv,
pristnega kranjskega firneža, mavca, prašnega olja za tla, stroj-
nega olja, karbolineja, čopičev, steklarskega kleja in vseh drugih
v to stroko spadajočih predmetov.

Ceniki na razpolago.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 34 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sv. Petra cesta.** Delniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. junija 1916 K 110.818.048.—, 31. decembra 1915 na knjižice in tekoči račun K 268.243.476.—.

Vino in sadni mošt

od 56 l naprej. Suhe hruške od 5 kg naprej. Novi «Silva»-vrec: namizna in zdravilna kislava voda. — Razpošilja po povzetju A. Oset, p. Guštajn, Koroško.

Posode se po zaračunjeni ceni vzame nazaj. Sprejme se tudi steklenice in sode v polnitev in protiračun na železniško postajo Spodnji Dravograd. 1579

Stambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo
Augusta Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta števil. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim pred tojnistvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakov stnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za stekla sivo v digitalni in navadni ornamentiki, stavbo ter portalno steklarstvo — Zaloge steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirjev za podobe itd. — Narisi in proračuni. Na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

G. F. Jurásek
vgleševal glasovirjev in trgovac glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Vojaške 938
narodne pesmi

za 4 glasove. Izdajatelj Fran Marolt, učitelj, Ljubljana. Cena vezanemu izvodu K 1.50, v platnu K 1.80. Naročajo se pri izdajatelju in v knjigarnah.

Mehaniki in trgovci s kolesi

zahtevajte moj najnovejši engros-cenik o kolesih, pnevmatikah in delih. Najcenejši izvoz
A. WEISSBERG,
Dunaj

II., Untere Donaustrasse 23/S. oddelek I. Slovensko dopisovanje.

Vermut vino

najboljše kakovosti se dobi v sodčkah od 56 litrov naprej po primerno nizki ceni pri

M. Rosner & Co.
v Ljubljani.

Proda se hiša (gradič)

v sredi trga ob železnici, na najlepšem prostoru — pripravna za vsako obrt — z dvema velikima vrtoma, velikim gospodarskim poslopjem, veliko njivo in travnikom — pod zelo ugodnimi pogoji. — Natančnejša pojasnila se dobijo pri Hranilnici in posojilnici v Sevnici, Štajersko.

K 1.20 K 1.20
Kompletna predtiskarija
v hiši.

Šablona s 16 monogrami, primerna za namizne prte, serviete, žepne robce in vseh vrst perilo se dobiva pri

TONI JAGER

Ljubljana Zidovska ulica 5. Ljubljana

K 1.20 K 1.20

Zaloge v Ljubljani:
A. Šarabon in Julius Elbert.

Jaz ANA CSILLAG

s svojimi 185 cm dolgimi orjaškimi Lorelejskimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo iznašla sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blešč in polnost in jih varuje pred prezgodnjim osivenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštним povzetjem ali denar naprej iz tvornice kamor je naslavljeni vsa naročila

Ana Csillag, I. Kohlmarkt 11.

1443

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838.—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022.76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232.66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za **UNJED ZAVAROVANJE**, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosijo. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejljo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je
Vzajemna zavarovalnica
proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana :::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti neizgledam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudba in pojasnila da ravnanje, glavno poverjenstvo v Celju in na Preseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo. 1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejljo!

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Oljnate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

sobne slikarje.

1132

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

Kupim rabljeno, dobro ohranjeno kolesno pnevmatiko

(gumijasti plašči in zračne cevi)
v vsaki množini in najvišji ceni.

A. GOREC, Ljubljana
specijalna trgovina s kolesi in deli
Marije Terezije cesta 14 (Novi svet).

Izberno se je obnealo za vojake v vojski in
sploh za vsakega kot najboljšo
bol oblažajoče mazanje
pri prehlajenju, reumatizmu, gribu, influenci,
prani, vratni in bolešči v hrbitu
Dr. Richter-ja
Sidro-Liniment. capitel
Nadomestilo Sidro-Pain-Expeller.
Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—
Dobiva se v lekarnah ali direktno
v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“,
Praga, I., Elizabetina cesta 3.
Dnevno raspošiljanje.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima poleg mašnih vin tudi izvrstnega
namiznega belega vina večjo zalogo
po 135 kron hekto loco klet, in dober
po 150 K. Kdor
želi kupiti več-
jo množino, naj
pride pokušati
v Vipavo. — Načelstvo.

500 K 1431
Vam plačam, ako Va-
ših kurjih očes, bra-
davic in trde kože,
tekem 3 dni korenino,
brez bolečin ne odpravi
Cena lončku z jam-
stvenim pismom
K 1-50, 3 lončki K 4-—, 6 lončkov K 5-50, 6 lončkov
K 5-50. Stotine zahvalnic in priiznanic. Potenje
nog in rok odpravi Ita-prašek. Cena K 1-50,
3 škatlje K 3-50. Kameny Kaschau (Kassa) I.,
poštni predal 12/844 Ogrsko.

Odda se za avgust

lep lokal

pripraven za trgovino, pisarno ali drugo
obrt. — Poizve se pri upravi Slovenca
pod št. 1632.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in
zmlete & K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč
& 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po
50 kg & K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krvno kloro po 51— K za 100 kg
z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi se-
mena, ječmen, domačo in nemško de-
teljo, grahico in semensko koruzo za
zeleno krmno.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze
kajalita, kalijevo sol, 8% kalijev, 18—20%
mineralni in kostni superfosfat, mešana
gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih
vrečah po 50 kg za K 10— & 100 kg z vrečo
vred. Naročniki naj dostavljajo lastne vreče
franko naš naslov, sicer se naročila ne bodo
mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah
blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih
vrečah po 13-20 K & 100 kg z vrečo vred.

**Odslej prodaja knjižico „Živnoredje in
vojna“ Katoliška Bukvarne.**

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po naj-
ugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene
in druge pleva.

Poljedelske stroje, motorje, mlatilnice itd.
naročajte le pri Gospodarski Zvezi.

Pozor! **Pozor!**
trgovci, kavarnarji i. t. d.

Kava (kavine konzerve) v kockah
(ena kocka za 1/2 l. kave brez
porabe sladkorja). Poštni za-
vitek 5 kg 100 kock stane K
22.— Originalni zaboj 50 kg
1000 kock znižano K 190.—
Pošilja se samo proti pred-
plačilu.

Za poštni zavitek se prosijo priložiti 40 v. za ovoj.
Zastopnik tovarne (kavinski konzerve)

IVAN UREK

Ljubljana 4 Mestni trg 13

Modni salon Stuchly-Maschke Ljubljana

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebo izbrane
novosti z Dunaja

Priporočajo: največjo izbero
klobukov za dame in de-
klince kakor tudi bogato za-
logo žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno.
Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Solidno blago.
Priznana nizke cene.

643

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica
za nakup in prodajo zemljišč in posestev

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan šte. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico.
Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. V sredini mesta imam
tudi več dobro se obrestujočih hiš. Več se izve na označenem mestu.

Ustanovljeno 1. 1893.

Ustanovljeno 1. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz **4 3/4 %** ljanje denarja na razpo-
svojega. Zunanjim lagu brezplačno polož-
vlagateljem so za poši- nice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let;
pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom.
Dovoljujejo se ranžirska posojila proti zaznambi na plačo in
zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.
Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki repre-
zentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v
Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; Dr. Merhar Alojzij, gimn. veroučitelj v Ljub-
ljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljub-
ljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v
Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bo-
goslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplot-
nik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton
Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. official v Ljubljani; Ivan Mlakar, pro-
fesor v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Najnovejše bluže za dame
R. & E. Skabernè
Mestni trg št. 10

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Vloge v „Ljudski posojilnici“
so popolnoma varno nalo-
žene, ker posojilnica daje
denar na varna posestva na
deželi in v mestih.

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6, nasproti hotela „Union“
za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od
8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike,
tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema
tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni
kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo
okroglo kron 800.000.—.
Stanje hranilnih vlog je bilo
koncem leta 1915 23 mili-
jonov kron.